

////////////////////////////////////
**Jaarverslag omtrent de toepassing van de wet op
de bescherming van de persoon van de geesteszieke
in Vlaanderen**
////////////////////////////////////

1 JAARVERSLAG GEDWONGEN OPNAME 2016

1.1 VOORWOORD

Voor u ligt het tiende jaarverslag gedwongen opname.

Ook dit jaar gaat onze dank voor de totstandkoming van dit rapport uit naar de verschillende medewerkers in de ziekenhuizen die belast zijn met de (niet altijd even dankbare) registratieopdracht, alsook naar de medewerkers van het Departement WVG (in het bijzonder Anja Casteels, Griet Vandendaele en Jonas Deceuninck) die betrokken zijn bij de verwerking van deze gegevens.

Gedwongen opname is een gevoelig en controversieel onderwerp dat regelmatig onder de aandacht komt. Vrijheid en veiligheid behoren immers tot de fundamentele rechten van de mens, en het uitoefenen van vrijheidsbeperking en dwang lijkt hiermee in tegenspraak. Nochtans houdt een goede en correcte toepassing van de wet in dat een patiënt met een geestesziekte, die een gevaar voor zichzelf of voor de andere betekent, bij gebrek aan een alternatieve oplossing, de bescherming krijgt die hij of zij nodig heeft. Hierbij zorgt de professional in de geestelijke gezondheidszorg voor de passende behandeling en begeleiding, waakt de maatschappij erover dat een en ander in de best mogelijke omstandigheden kan gebeuren, met een maximaal behoud van respect en autonomie, en ziet de overheid hierop toe.

In de Belgische context betekent dit laatste dat de federale overheid zorgt voor het wetgevend kader en de middelen, terwijl de Vlaamse overheid instaat voor de machtiging (wat een equivalent is voor erkenning) en het toezicht (in hoofde van de geneesheer-inspecteur), dit laatste samen met Justitie (in hoofde van de procureur des Konings en de vrederechter). Justitie staat uiteraard ook in voor de procedures (de individuele besluitvorming).

Tot voor kort bestond er bijzonder weinig informatie over dit onderwerp. Een eerste Vlaams jaarverslag zag het licht in 2007. Wij koppelden hieraan een waarschuwing om voorzichtig te zijn met interpretaties, omdat het een werkstuk betrof.

Om te komen tot een wetenschappelijke validatie van deze registratiegegevens m.b.t. gedwongen opname heeft Zorginspectie enkele jaren geleden de opdracht gegeven tot een wetenschappelijk onderzoek onder leiding van prof. Dr. Joris Vandenberghe, K.U. Leuven. De doelstelling van dit onderzoek was tweeledig:

- ten eerste het doorlichten van het registratiesysteem dat door Zorginspectie ter beschikking wordt gesteld van de voorzieningen met een machtiging voor gedwongen opname, met inbegrip van het formuleren van voorstellen tot optimalisatie van het registratiesysteem zelf en tot verfijning van de handleiding bij het registratiesysteem;
- ten tweede het analyseren van de cijfergegevens uit de jaarverslagen 2007, 2008, 2009 en 2010 en het aanbieden van artikels voor wetenschappelijke publicatie (nationaal en/of internationaal) m.b.t. deze data.

Uit het wetenschappelijk onderzoek bleek dat Vlaanderen een quasi unieke positie heeft in het monitoren van het gebruik van de maatregel gedwongen opname en dat de cijfers als betrouwbaar kunnen worden beschouwd. Het registratiesysteem werd, zowel op inhoudelijk als op methodologisch vlak, als sterk beoordeeld, mede dankzij de inspanningen die het Departement WVG besteedt aan de database en in het bijzonder aan de controles van de cijfergegevens (per ziekenhuis per jaar + over de jaren heen en tussen de ziekenhuizen onderling).

Het wetenschappelijk onderzoek gaf ook aan op welke manier de huidige database gedwongen opname zou kunnen worden geoptimaliseerd enerzijds én hoe de registratiedatabank zou kunnen worden uitgebreid naar een onderzoeksvragen-gestuurde en klinisch gestuurde database anderzijds.

De onderzoekers stellen tenslotte dat met het beschikbare cijfermateriaal veel méér kunnen gebeuren. Verdere analyses en interpretaties zouden o.i. best komen vanuit de verantwoordelijken in de ziekenhuizen, namelijk de psychiaters en/of de geneesheren-hoofd van dienst. In afwachting van concrete afspraken hieromtrent kiezen we er in dit jaarverslag opnieuw voor om enkel de naakte cijfers weer te geven, zonder bijkomende analyse of interpretatie en zonder afrondend besluit.

Karine Moykens

Secretaris-generaal

Inhoudsopgave

1	Jaarverslag gedwongen opname 2016	1
1.1	Voorwoord.....	1
1.2	Inleiding	4
2	Gedwongen opname.....	5
2.1	Situering.....	5
2.2	Aantal gedwongen opnames	6
2.3	Aantal (nieuwe) gedwongen opnames per patiënt	10
2.4	Patiëntvariabelen	11
2.4.1	Algemeen.....	11
2.4.2	Sociale variabelen	16
2.5	Procedurevariabelen	19
2.5.1	Start van de procedure.....	19
2.5.2	Tijdstip	21
2.5.3	Plaats waar de patiënt zich bevindt.....	23
2.5.4	Bijstand	26
2.5.5	Reden van opname.....	27
2.6	Duur en verloop.....	42
2.7	De langdurig gedwongen opgenomen patiënten.....	47

1.2 INLEIDING

Dit jaarverslag gaat uit van Zorginspectie, dat deel uitmaakt van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Zorginspectie houdt toezicht op een correcte toepassing van de regelgeving binnen de zorgvoorzieningen waarvoor zij bevoegd is en wil op die manier een bijdrage leveren tot het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening, een rechtmatige besteding van overheidsmiddelen, en een optimale beleidsvoorbereiding en -evaluatie.

Zorginspectie houdt onder meer toezicht op algemene en psychiatrische ziekenhuizen, centra voor geestelijke gezondheidszorg, psychiatrische verzorgingstehuizen en initiatieven voor beschut wonen. De inspecteurs gaan na of de wetgeving over de erkenningsnormen en het kwaliteitsdecreet nageleefd worden. Daarnaast wordt, in toepassing van artikel 33 van de wet op de bescherming van de persoon van de geesteszieke, toezicht gehouden op de toepassing van deze wet.

Conform artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 18 juli 1991 zijn de ziekenhuizen die een machtiging hebben voor het verrichten van gedwongen opnames verplicht een jaarverslag op te maken met de lijst van patiënten die als gevolg van een beschermingsmaatregel opgenomen worden. Dit jaarverslag moet worden overgemaakt aan de door de bevoegde overheid aangewezen geneesheren-inspecteurs, aan de vrederechter van de plaats waar het ziekenhuis gelegen is en aan de procureur des Konings.

Deze jaarverslagen waren oorspronkelijk, op basis van een vrij letterlijke interpretatie van de wettekst (een naamlijst), bijzonder summier. Daarom ontstond al snel de behoefte om meer uitgebreide informatie te verzamelen en om die reden een registratiesysteem te ontwerpen.

Van bij de start van het eerste Vlaams jaarverslag gedwongen opname (m.b.t. 2007) stelde Zorginspectie tevens individuele (op niveau van elk ziekenhuis met een machtiging voor gedwongen opname) en provinciale jaarverslagen ter beschikking.

De daaropvolgende jaren werd het geleidelijk aan mogelijk te vergelijken doorheen de tijd. Ook de kwaliteit van de registratie en de daaruit voortvloeiende informatie nam doorheen de jaren toe.

Vanaf het jaarverslag 2009 worden ook langlopende procedures (d.w.z. procedures die vóór 2007 gestart zijn) opgenomen.

2 GEDWONGEN OPNAME

2.1 SITUERING

Hoewel gedwongen opname een beschermingsmaatregel is, gaat het in eerste instantie toch om een vorm van vrijheidsbeperking. Elke vorm van vrijheidsbeperking dient uiteraard op een wettelijke basis gefundeerd te zijn. Dit wordt zeer expliciet gesteld door het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

Het wettelijke kader voor gedwongen opname in Vlaanderen wordt geschetst door de federale wet op de bescherming van de persoon van de geesteszieke van 20 juni 1990. Deze wet bepaalt dat enkel geesteszieken voor gedwongen opname in aanmerking komen, wanneer hun toestand dit vereist en er geen andere alternatieven mogelijk zijn. Dat betekent dat een psychiatrische stoornis moet vastgesteld zijn. Maatschappelijke onaangepastheid wordt niet als geestesziekte beschouwd en is dus geen geldig criterium. De persoon hoort een ernstige bedreiging of gevaar te vormen voor zichzelf en/of voor anderen, en kan enkel gedwongen opgenomen worden wanneer geen alternatieven voorhanden zijn. Belangrijk bij dit alles is dat vooralsnog enkel de gedwongen opname wettelijk geregeld is, maar niet de gedwongen behandeling.

Een procedure tot gedwongen opname kan zowel via de vrederechter als via de procureur des Konings opgestart worden. Deze laatste wordt ingeschakeld wanneer een dringende opname vereist is. Sinds oktober 2006 is bovendien ook de jeugdrechter bevoegd voor deze materie.

2.2 AANTAL GEDWONGEN OPNAMES

Toelichting bij onderstaande tabel: de cijfers hebben betrekking op alle procedures van patiënten die in dat jaar gedwongen opgenomen waren, ook op procedures die gestart zijn vóór het desbetreffende verslagjaar dus.

Tabel 1a: Aantal gedwongen opnames (GO) t.o.v. aantal klinische opnames (KO) – overzicht Vlaanderen – Vergelijking 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal aantal nieuwe GO	3 162	3 259	3 611	3 711	3 605
Totaal aantal GO (lopende + nieuwe)	4 657	4 747	5 092	5 227	5 122
Totaal aantal KO in PZ met machtiging	28 275	29 110	29 857	31 640	33 115
Totaal aantal KO in PZ zonder machtiging	3 480	2 635	2 711	2 707	2 282
Totaal aantal KO alle PZ	31 755	31 745	32 568	34 347	35 397
Verhouding nieuwe GO op totaal aantal KO (PZ met machtiging)	11,18%	11,20%	12,09%	11,73%	10,89%
Verhouding nieuwe GO op totaal aantal KO in alle PZ	9,96%	10,27%	11,09%	10,80%	10,18%

Tabel 1b: Aantal gedwongen opnames (GO) t.o.v. aantal klinische opnames (KO) 2016 – per voorziening (gesorteerd per provincie en daarbinnen per aantal GO)

Voorziening	alle GO	nieuwe GO 2016	KO 2016	% nieuwe GO/KO	% nieuwe GO/alle GO	
PC Sint-Amedeus – Mortsel	280	187	945	19,79%	66,79%	902
PC Broeders Alexianen – Boechout	151	124	789	15,72%	82,12%	936
PZ Bethaniënhuis – Zoersel	310	224	1 623	13,80%	72,26%	937
OPZ – Geel	265	167	1 033	16,17%	63,02%	939
PZ Duffel	245	181	3 106	5,83%	73,88%	970
PZ Stuivenberg – Antwerpen	291	164	2 380	6,89%	56,36%	998
OPZC - Rekem	191	128	735	17,41%	67,02%	909
MC Sint-Jozef – Munsterbilzen	248	152	1 011	15,03%	61,29%	952
PZ Asster - Sint-Truiden	373	293	2 148	13,64%	78,55%	991
PC Dr. Guislain – Gent	137	115	959	11,99%	83,94%	900
PZ Sint-Franciscus - Velzeke	105	74	921	8,03%	70,48%	911
PZ Sint-Hiëronymus - Sint-Niklaas	119	71	892	7,96%	59,66%	918
PZ Sint-Camillus - Sint-Denijs-Westrem	115	105	915	11,48%	91,30%	930
PC Caritas – Melle	166	135	954	14,15%	81,33%	959
APZ Sint-Lucia - Sint-Niklaas	88	57	907	6,28%	64,77%	960
PC Sint-Jan Baptist – Zelzate	33	20	656	3,05%	60,61%	978
PZ Ariadne – Lede	224	143	623	22,95%	63,84%	988
PC Gent – Sleidinge	148	122	1 398	8,73%	82,43%	992
PZ Sint-Annendael - Diest	22	13	662	1,96%	59,09%	942
UPC KU Leuven Campus Kortenberg	164	102	2 641	3,86%	62,20%	943
PZ Sint-Alexius - Grimbergen	232	156	570	27,37%	67,24%	944
PK Alexianen – Tienen	113	90	1 485	6,06%	79,65%	947
UPC Sint-Kamillus – Bierbeek	146	95	554	17,15%	65,07%	975
AZ Sint-Augustinus – Veurne	14	14	611	2,29%	100%	310
PZ Heilige Familie – Kortrijk	112	105	755	13,91%	93,75%	528
PZ H. Hart – Ieper	134	88	1 005	8,76%	65,67%	961
PC Onze-Lieve-Vrouw van Vrede – Menen	171	117	990	11,82%	68,42%	962
PZ Onze-Lieve-Vrouw – Brugge	269	183	1 115	16,41%	68,03%	963
PC Sint-Amandus – Beernem	256	180	732	24,59%	70,31%	982
Antwerpen	1 542	1 047	9 876	10,60%	67,90%	
Limburg	812	573	3 894	14,71%	70,57%	
Oost-Vlaanderen	1 135	842	8 225	10,24%	74,19%	
Vlaams-Brabant	677	456	5 912	7,71%	67,36%	
West-Vlaanderen	956	687	5 208	13,19%	71,86%	
Totaal (Vlaanderen)	5 122	3 605	33 115	10,89%	70,38%	

5 hoogste %

5 laagste %

Tabel 1c: Vergelijking 2012-2016 – Aantallen

Noot: in de eerste kolom zijn de erkenningsnummers terug te vinden die horen bij de ziekenhuizen die in de laatste kolom van tabel 1b vermeld zijn.

VZ	Aantal GO (nieuwe)					Aantal GO (alle)					Aantal KO				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
310	21	17	22	16	14	21	17	22	16	14	569	671	535	548	611
528	83	84	123	122	105	91	89	129	131	112	850	778	872	866	755
900	109	92	114	105	115	140	124	141	129	137	849	891	911	891	959
902	131	138	132	171	187	193	213	209	253	280	697	721	831	899	945
909	135	144	171	145	128	190	206	231	206	191	612	672	725	801	735
911	51	60	80	70	74	75	78	101	94	105	333	366	402	358	921
918	46	38	43	67	71	72	65	76	111	119	707	697	707	772	892
930	107	100	131	81	105	128	120	145	98	115	954	886	887	888	915
936	89	96	104	126	124	121	116	132	155	151	671	681	707	782	789
937	172	160	194	193	224	263	251	277	276	310	1 411	1 524	1 529	1 595	1 623
939	144	151	157	177	167	203	217	242	264	265	963	980	1 051	1 097	1 033
942	14	14	5	19	13	22	28	18	25	22	492	517	579	599	662
943	127	134	98	130	102	202	207	157	185	164	1 810	2 418	2 579	2 769	2 641
944	118	99	147	179	156	209	200	233	246	232	534	509	553	604	570
947	87	105	80	87	90	127	136	115	104	113	1 260	1 266	1 277	1 260	1 485
952	151	179	176	177	152	243	269	274	278	248	951	974	979	1 000	1 011
953*	119				0	152				0	1 049				0
959	110	99	124	108	135	155	143	162	153	166	698	749	820	840	954
960	58	67	58	63	57	87	100	95	95	88	705	755	779	836	907
961	89	92	90	105	88	115	121	124	143	134	961	953	987	1 022	1 005
962	72	84	98	113	117	115	129	142	163	171	677	726	767	901	990
963	164	154	206	163	183	225	218	278	253	269	1 078	1 006	1 054	1 150	1 115
970	190	188	198	193	181	249	247	252	245	245	2 431	2 672	2 431	2 772	3 106
975	79	78	73	89	95	130	123	118	138	146	436	458	479	533	554
978	91	105	98	79	20	115	126	122	105	33	612	778	707	743	656
982	115	116	161	163	180	212	217	249	256	256	432	468	570	576	732
988	94	117	110	138	143	181	196	204	239	224	592	639	612	643	623
991*	165	289	342	345	293	232	380	431	439	373	1 072	1 847	2 029	2 151	2 148
992	109	108	115	113	122	137	138	141	139	148	1 629	1 364	1 327	1 407	1 398
998	122	151	161	174	164	252	273	272	288	291	2 240	2 144	2 171	2 337	2 380
Totaal	3 162	3 259	3 611	3 711	3 605	4 657	4 747	5 092	5 227	5 122	28 275	29 110	29 857	31 640	33 115

5 hoogste

5 laagste

*PZ Asster: fusie PC Ziekeren en PZ Sancta Maria op 1/1/13

Tabel 1d: Vergelijking 2012-2016 – Verhoudingen

VZ	% nieuwe GO/KO					% nieuwe GO/alle GO*				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
310	3,69%	2,53%	4,11%	2,92%	2,29%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
528	9,76%	10,80%	14,11%	14,09%	13,91%	91,21%	94,38%	95,35%	93,13%	93,75%
900	12,84%	10,33%	12,51%	11,78%	11,99%	77,86%	74,19%	80,85%	81,40%	83,94%
902	18,79%	19,14%	15,88%	19,02%	19,79%	67,88%	64,79%	63,16%	67,59%	66,79%
909	22,06%	21,43%	23,59%	18,10%	17,41%	71,05%	69,90%	74,03%	70,39%	67,02%
911	15,32%	16,39%	19,90%	19,55%	8,03%	68,00%	76,92%	79,21%	74,47%	70,48%
918	6,51%	5,45%	6,08%	8,68%	7,96%	63,89%	58,46%	56,58%	60,36%	59,66%
930	11,22%	11,29%	14,77%	9,12%	11,48%	83,59%	83,33%	90,34%	82,65%	91,30%
936	13,26%	14,10%	14,71%	16,11%	15,72%	73,55%	82,76%	78,79%	81,29%	82,12%
937	12,19%	10,50%	12,69%	12,10%	13,80%	65,40%	63,75%	70,04%	69,93%	72,26%
939	14,95%	15,41%	14,94%	16,13%	16,17%	70,94%	69,59%	64,88%	67,05%	63,02%
942	2,85%	2,71%	0,86%	3,17%	1,96%	63,64%	50,00%	27,78%	76,00%	59,09%
943	7,02%	5,54%	3,80%	4,69%	3,86%	62,87%	64,73%	62,42%	70,27%	62,20%
944	22,10%	19,45%	26,58%	29,64%	27,37%	56,46%	49,50%	63,09%	72,76%	67,24%
947	6,90%	8,29%	6,26%	6,90%	6,06%	68,50%	77,21%	69,57%	83,65%	79,65%
952	15,88%	18,38%	17,98%	17,70%	15,03%	62,14%	66,54%	64,23%	63,67%	61,29%
953	11,34%					78,29%				
959	15,76%	13,22%	15,12%	12,86%	14,15%	70,97%	69,23%	76,54%	70,59%	81,33%
960	8,23%	8,87%	7,45%	7,54%	6,28%	66,67%	67,00%	61,05%	66,32%	64,77%
961	9,26%	9,65%	9,12%	10,27%	8,76%	77,39%	76,03%	72,58%	73,43%	65,67%
962	10,64%	11,57%	12,78%	12,54%	11,82%	62,61%	65,12%	69,01%	69,33%	68,42%
963	15,21%	15,31%	19,54%	14,17%	16,41%	72,89%	70,64%	74,10%	64,43%	68,03%
970	7,82%	7,04%	8,14%	6,96%	5,83%	76,31%	76,11%	78,57%	78,78%	73,88%
975	18,12%	17,03%	15,24%	16,70%	17,15%	60,77%	63,41%	61,86%	64,49%	65,07%
978	14,87%	13,50%	13,86%	10,63%	3,05%	79,13%	83,33%	80,33%	75,24%	60,61%
982	26,62%	24,79%	28,25%	28,30%	24,59%	54,25%	53,46%	64,66%	63,67%	70,31%
988	15,88%	18,31%	17,97%	21,46%	22,95%	51,93%	59,69%	53,92%	57,74%	63,84%
991	15,39%	15,65%	16,86%	16,04%	13,64%	71,12%	76,05%	79,35%	78,59%	78,55%
992	6,69%	7,92%	8,67%	8,03%	8,73%	79,56%	78,26%	81,56%	81,29%	82,43%
998	5,45%	7,04%	7,42%	7,45%	6,89%	48,41%	55,31%	59,19%	60,42%	56,36%
Gemiddeld	11,18%	11,20%	12,09%	11,73%	10,89%	67,90%	68,65%	70,92%	71,00%	70,38%

5 hoogste %

5 laagste %

2.3 AANTAL (NIEUWE) GEDWONGEN OPNAMES PER PATIËNT

Tabel 2: Aantal nieuwe gedwongen opnames (GO) per persoon per ziekenhuis (en alle procedures binnen het ziekenhuis) – Vergelijking 2012-2016

	1 ^e GO	2 ^e GO	3 ^e GO (of meer)	Totaal # patiënten	Totaal # opnames	Transfer in	Totaal # gestarte procedures
Totaal 2012	2 883	116	15	3 014	3 162	134	3 028
Totaal 2013	2 949	133	14	3 096	3 259	124	3 135
Totaal 2014	3 244	171	8	3 423	3 611	158	3 453
Totaal 2015	3 282	182	20	3 484	3 711	195	3 516
Totaal 2016	3 257	147	17	3 421	3 605	208	3 397

Deze tabel bevat enkel gegevens over nieuwe procedures, dit zijn de procedures die in het desbetreffende verslagjaar gestart zijn.

De linkerhelft van Tabel 2 bevat informatie over patiënten die binnen hetzelfde jaar en binnen hetzelfde ziekenhuis meerdere keren gedwongen werden opgenomen.

De rechterkant van Tabel 2 biedt een zicht op het aantal opnames en procedures. In het totaal aantal opnames zit ook het aantal patiënten dat in de loop van de procedure (in hetzelfde jaar als de start van de procedure) getransfereerd werd van het ene Vlaams ziekenhuis naar een ander Vlaams ziekenhuis (kolom 'Transfer in'). Door deze transfers worden procedures dubbel geteld. Om dit te vermijden, wordt de procedure van de getransfereerde patiënten meegeteld bij de voorziening waar de procedure gestart wordt, maar niet bij de voorziening waar de patiënt naartoe getransfereerd wordt.

De cijfergegevens die verder in dit jaarverslag worden gebruikt, zijn gebaseerd op de laatste kolom, die het totaal aantal gestarte procedures (zonder dubbeltelling) in het desbetreffende registratiejaar bevat.

2.4 PATIËNTVARIABLEN

Aan de hand van deze gegevens willen we informatie verzamelen in verband met een aantal sociologische variabelen, wat – vanuit het bio-psycho-sociaal model – een belangrijk element is binnen de geestelijke gezondheidszorg.

Een bekend gegeven is bv. dat een slechte geestelijke gezondheid arm kan maken, en dat armoede geestelijk niet gezond is (cf. stellingen van de Wereldgezondheidsorganisatie, mutualiteiten,...).

Wij verzamelen deze gegevens omwille van beleidsdoeleinden, meer bepaald om een zicht te krijgen op de vraag of deze variabelen invloed hebben op het beloop van de procedure (toegankelijkheid, gebruik).

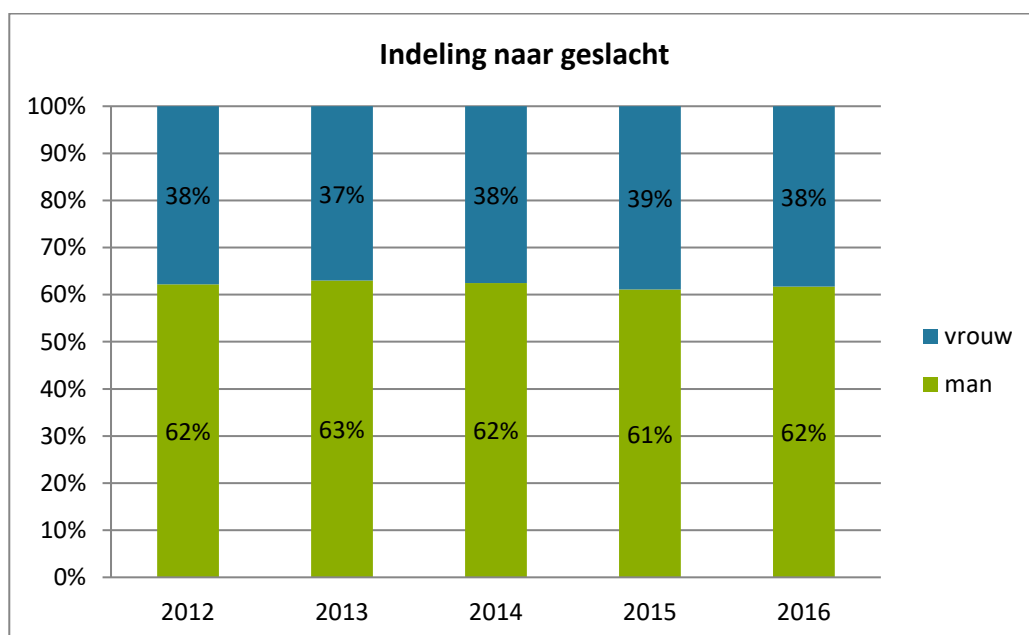
Specifieker is het de bedoeling om meer te weten te komen over kwetsbare doelgroepen zoals alleenstaanden, mensen van allochtone afkomst en kinderen. Vraag is onder meer of zij meer of minder beschermd worden dan andere patiënten, en of er eventuele beschermende factoren te detecteren zijn, wat aanleiding zou kunnen geven tot een meer preventieve aanpak.

2.4.1 Algemeen

2.4.1.1 Geslacht

Tabel 3 en Grafiek 1: Indeling naar geslacht – vergelijking 2012-2016

Geslacht	2012	2013	2014	2015	2016
man	62,22%	63,03%	62,44%	61,12%	61,73%
vrouw	37,78%	36,97%	37,56%	38,88%	38,27%
Totaal aantal	3 028	3 135	3 453	3 516	3 397

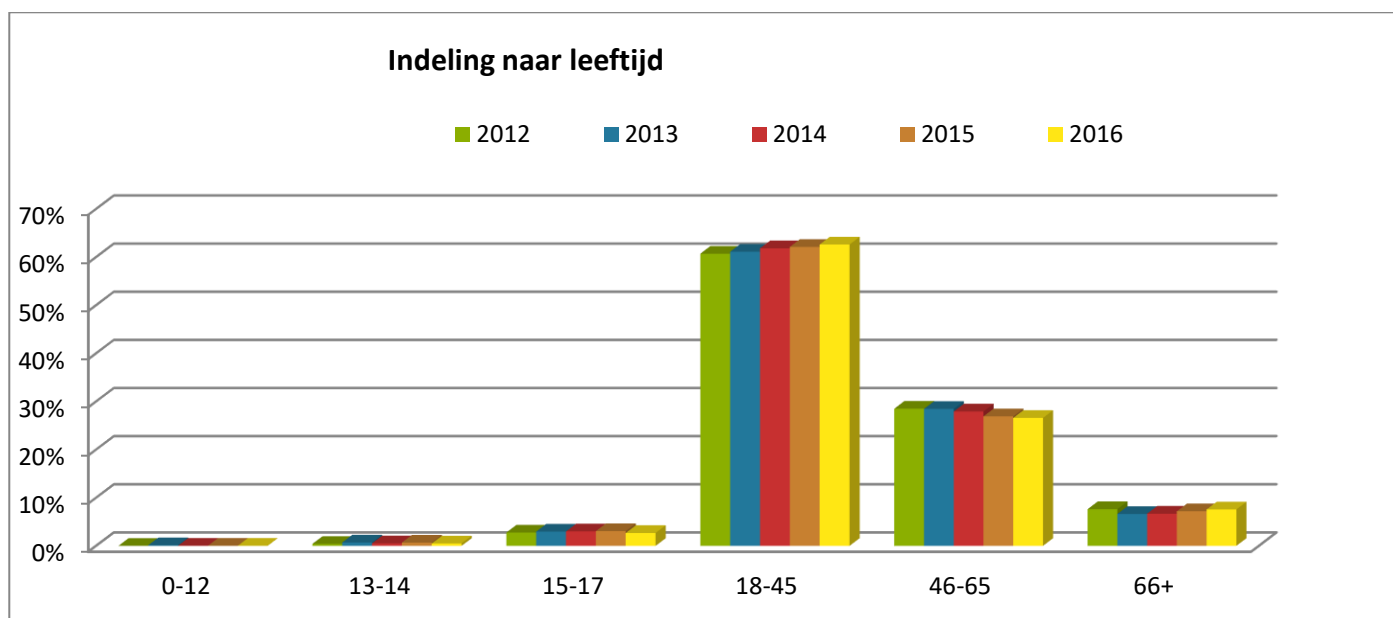
2.4.1.2 Leeftijd

Wat leeftijd betreft, vormt de groep van 18- tot 45-jarigen traditioneel de grootste groep. Het gaat daarbij echter om een erg ruim genomen leeftijdscohort. De reden om voor de oorspronkelijke cohort-indeling te kiezen was het maximaliseren van de vergelijkbaarheid met de MPG-registratie. In de loop van onze werkzaamheden hebben we die benadering gedeeltelijk verlaten. We kozen er onder meer voor om meer te focussen op wat er met kinderen en jongeren gebeurt: we hebben de leeftijd begrensd op 18 jaar (grens officiële meerderjarigheid, voordien is de jeugdrechter bevoegd), terwijl MPG tot 19 jaar voorziet. Bovendien hebben we voor minderjarigen verdere subcategorieën gedefinieerd. Enerzijds houden die subcategorieën rekening met de ziekenhuiswetgeving die verbiedt dat jongeren jonger dan 15 opgenomen worden in diensten voor volwassenen, anderzijds krijgen we zo zicht op wat er met jonge kinderen gebeurt.

Daarnaast hebben we ook een meer proportionele indeling (categorieën van telkens 20 jaar) gehanteerd.

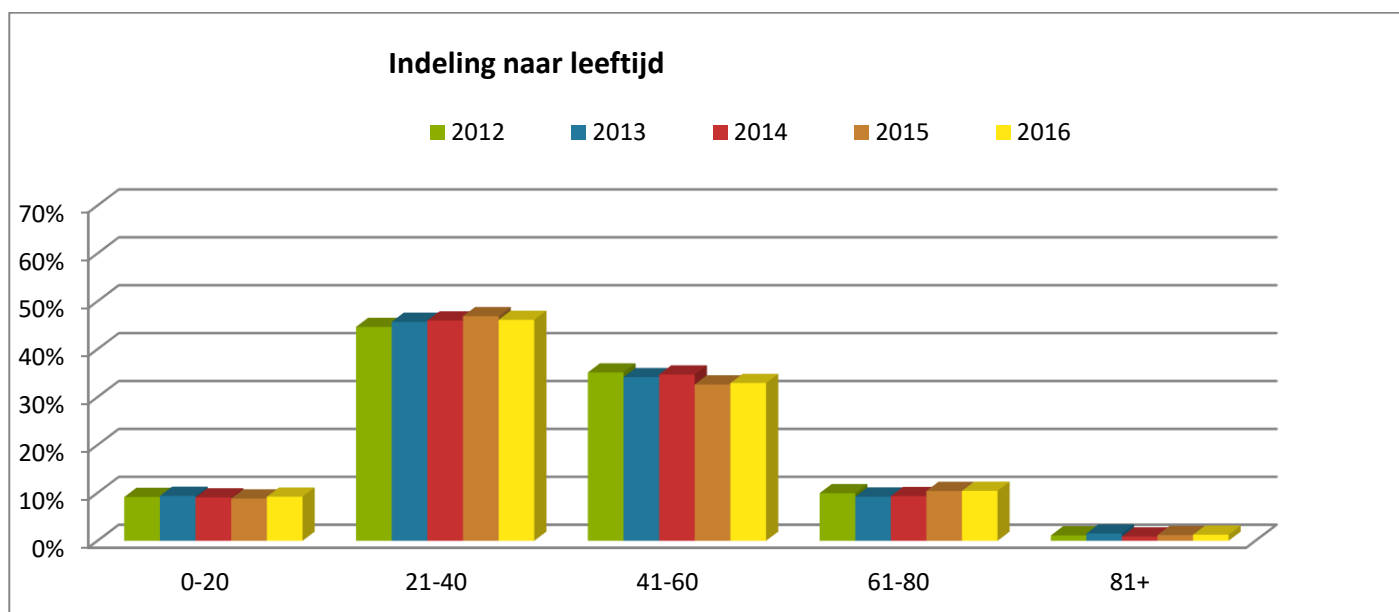
Tabel 4a en Grafiek 2a: Indeling naar leeftijd – vergelijking 2012-2016

Leeftijd	2012		2013		2014		2015		2016	
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%
0-12	0	0,00%	4	0,13%	1	0,03%	1	0,03%	1	0,03%
13-14	12	0,40%	22	0,70%	18	0,52%	24	0,68%	17	0,50%
15-17	84	2,77%	93	2,97%	104	3,01%	108	3,07%	91	2,68%
18-45	1 838	60,70%	1 916	61,12%	2 135	61,83%	2 184	62,12%	2127	62,61%
46-65	863	28,50%	892	28,45%	964	27,92%	946	26,91%	903	26,58%
66+	231	7,63%	208	6,63%	231	6,69%	253	7,20%	257	7,57%
Totaal aantal	3 028		3 135		3 453		3 516		3 396	

Tabel 4b en Grafiek 2b: Indeling (in gelijke categorieën van 20 jaar) naar leeftijd – vergelijking 2012-2016

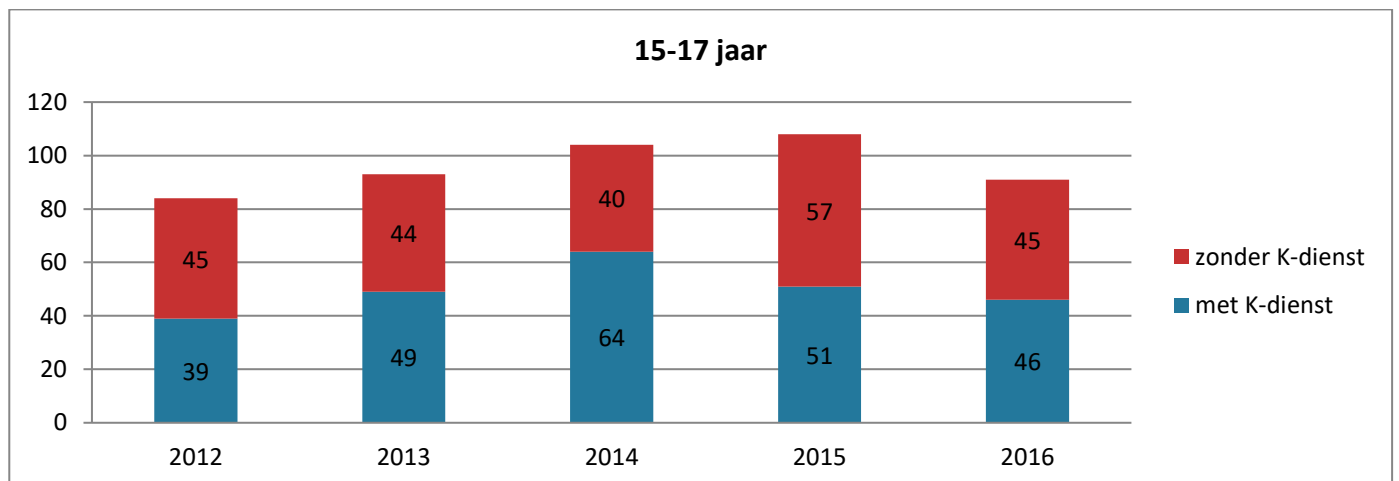
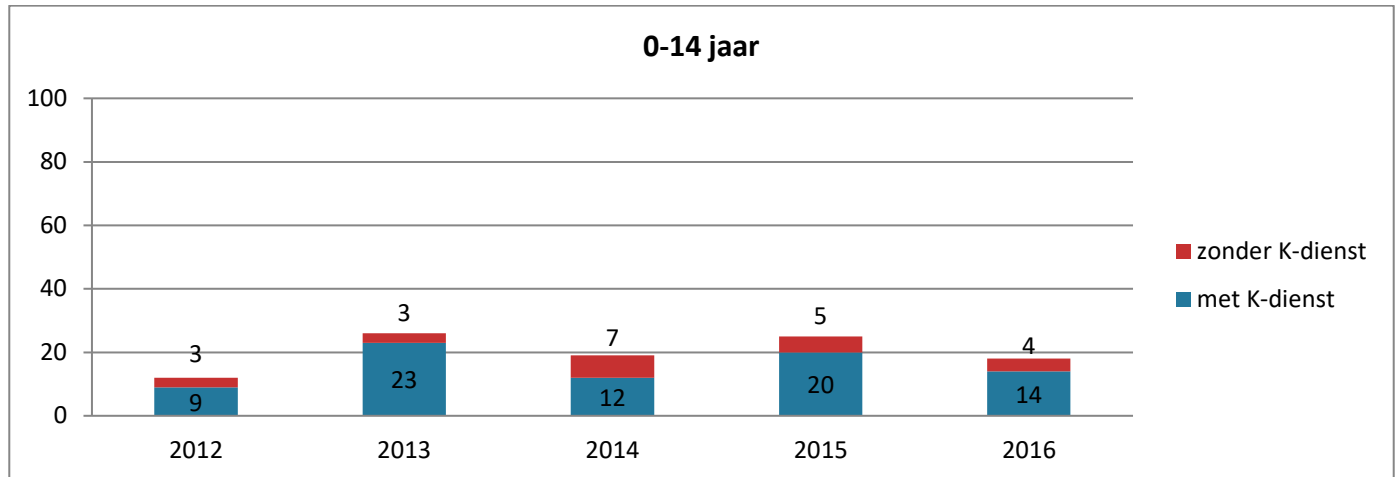
Leeftijd	2012		2013		2014		2015		2016	
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%
0-20	277	9,15%	294	9,38%	313	9,06%	311	8,85%	313	9,21%
21-40	1 352	44,65%	1 433	45,71%	1 588	45,99%	1 649	46,90%	1 567	46,13%
41-60	1 064	35,14%	1 071	34,16%	1 199	34,72%	1 148	32,65%	1 119	32,94%
61-80	301	9,94%	289	9,22%	322	9,33%	366	10,41%	354	10,42%
81+	34	1,12%	48	1,53%	31	0,90%	42	1,19%	43	1,27%
Totaal aantal	3 028		3 135		3 453		3 516		3 396	

2.4.1.3 Minderjarigen

Het aantal jongeren dat opgenomen wordt in een dienst die niet geschikt is voor de opvang van deze patiënten, blijft een belangrijke bezorgdheid.

Grafiek 3a en 3b: Gedwongen opgenomen minderjarigen 2012-2016

Zorginspectie is de mening toegedaan dat jongeren, zeker diegenen die in een erg kwetsbare geestelijke gezondheidstoestand verkeren, in principe thuishoren op diensten die hiervoor ingericht zijn: namelijk K-diensten en adolescentenafdelingen. Vanuit deze bezorgdheid nemen we onderstaande tabel op, die de duur weergeeft van de procedure bij minderjarigen in een voorziening zonder K-dienst.

Tabel 5: Duur procedure bij minderjarigen in voorziening zonder K-dienst – 2016

zonder K-dienst: detail	leeftijd 0-14	leeftijd 15-17
Procedure afgerond 31/12	4	37
<i>Geen bevestiging door rechter</i>	1	13
<i>Voor einde observatie</i>	1	1
<i>Bij einde observatie</i>	2	18
<i>Tijdens opname</i>		4
<i>Andere</i>		1
Procedure nog lopend	0	5
<i>0-40 dagen</i>		3
<i>> 40 dagen</i>		2
Transfer naar ZH met K-dienst	0	3
<u>status na transfer</u>		
Procedure afgerond 31/12		1
<i>Bij einde observatie</i>		1
Procedure nog lopend		2
<i>0-40 dagen</i>		1
<i>> 40 dagen</i>		1
Totaal	4	45

2.4.2 Sociale variabelen

Sociale variabelen vormen een interessante bron voor verder wetenschappelijk onderzoek. Deze gegevens schetsen immers een beeld van welke bevolkingsgroepen meer of minder gedwongen opgenomen werden.

2.4.2.1 Leefmilieu

Tabel 6: Indeling naar leefmilieu – 2012-2016

Noot: In 2009 stond de registratie hiervan nog niet helemaal op punt (vandaar het hogere percentage 'oude codes' en 'onbekend').

Leefmilieu	2012	2013	2014	2015	2016
Alleen	39,93%	36,59%	37,79%	34,47%	36,59%
Gezins(vervangend) milieu	48,02%	49,92%	48,16%	48,61%	50,34%
<i>Eigen gezin</i>	19,06%	20,93%	20,59%	20,88%	19,69%
<i>Ouderlijk gezin</i>	13,67%	14,48%	12,92%	12,80%	16,10%
<i>Inwonend/samenwonend</i>	15,13%	14,04%	14,34%	14,59%	14,07%
<i>Ander gezins(vervangend) milieu</i>	0,17%	0,48%	0,32%	0,34%	0,47%
Collectieve woonvorm	1,82%	2,07%	1,80%	2,19%	2,74%
<i>Voorziening voor bejaarden</i>	0,36%	0,41%	0,17%	0,28%	0,59%
<i>Instelling gehandicaptenzorg</i>	0,20%	0,32%	0,32%	0,71%	0,56%
<i>Opvangcentrum thuislozen</i>	0,46%	0,41%	0,35%	0,26%	0,77%
<i>Gemeenschapsverband</i>	0,07%	0,19%	0,06%	0,11%	0,09%
<i>Instelling afh. van justitie</i>	0,43%	0,38%	0,46%	0,43%	0,29%
<i>Ander collectieve woonvorm</i>	0,30%	0,35%	0,43%	0,40%	0,44%
Therapeutisch milieu	4,03%	5,87%	8,02%	8,19%	4,86%
<i>PZ</i>	1,75%	1,85%	1,51%	1,51%	1,53%
<i>PAAZ</i>	0,20%	0,57%	0,75%	0,34%	0,32%
<i>PVT</i>	0,03%	0,06%	0,09%	0,03%	0,06%
<i>Beschut wonen</i>	0,69%	0,73%	0,84%	0,68%	0,68%
<i>Gezinsverpleging</i>	0,00%	0,03%	0,00%	0,03%	0,00%
<i>Alternatieve psychiatrische opvang</i>	0,07%	0,03%	0,06%	0,09%	0,09%
<i>Algemeen ziekenhuis</i>	1,06%	2,26%	4,66%	5,20%	2,06%
<i>Ander therapeutisch milieu</i>	0,23%	0,32%	0,12%	0,31%	0,12%
Andere	5,18%	5,33%	4,05%	5,63%	4,74%
<i>Ander niet-gespecificeerd milieu</i>	0,20%	0,06%	0,17%	0,43%	0,29%
<i>Geen vaste verblijfplaats</i>	4,99%	5,26%	3,88%	5,20%	4,45%
Onbekend	1,02%	0,22%	0,17%	0,91%	0,74%
Totaal aantal	3 028	3 135	3 453	3 516	3 397

2.4.2.2 Beroep

Tabel 7: Indeling naar beroepssituatie – vergelijking 2012-2016

Beroepssituatie	2012	2013	2014	2015	2016
Leerling, scholier, student	6,41%	6,92%	7,56%	6,74%	6,92%
Huishouden	2,15%	1,44%	1,56%	1,59%	1,21%
Arbeider	14,27%	11,80%	12,42%	11,60%	11,78%
Bediende	7,60%	7,46%	8,02%	6,03%	6,54%
(midden)kader, directie	0,36%	0,29%	0,20%	0,11%	0,06%
Zelfstandige	3,01%	2,81%	3,07%	2,67%	2,50%
Vrij beroep	0,53%	0,48%	0,55%	0,28%	0,53%
Gepensioneerd	8,72%	8,23%	7,70%	9,24%	9,04%
Werkloos/Steuntrekkend (OCMW,..)	18,53%	19,01%	18,74%	18,23%	19,90%
In- of mindervalide, ziekte	24,77%	28,20%	27,54%	29,98%	30,06%
Andere	7,56%	9,19%	7,94%	7,31%	5,77%
Onbekend	6,11%	4,18%	4,69%	6,20%	5,71%
Totaal aantal	3 028	3 135	3 453	3 516	3 397

2.4.2.3 Afkomst

Tabel 8: Indeling naar afkomst – vergelijking 2012-2016

Geboorteplaats	2012	2013	2014	2015	2016
België	83,92%	81,40%	83,29%	83,85%	82,34%
<i>Vlaanderen</i>	79,56%	77,29%	79,38%	79,27%	77,75%
<i>Wallonië</i>	0,92%	1,02%	0,67%	1,02%	0,91%
<i>Brussel</i>	3,43%	3,09%	3,24%	3,56%	3,68%
EU	4,99%	5,71%	6,57%	6,31%	6,77%
Niet-EU	9,48%	12,22%	9,30%	9,19%	10,01%
Onbekend	1,62%	0,67%	0,84%	0,65%	0,88%
Totaal aantal	3 028	3 135	3 453	3 516	3 397
Nationaliteit	2012	2013	2014	2015	2016
België	87,45%	88,29%	88,85%	89,16%	86,58%
EU	4,16%	4,27%	4,46%	4,01%	4,45%
Niet-EU	3,90%	5,04%	4,32%	4,95%	5,59%
Onbekend	4,49%	2,39%	2,37%	1,88%	3,39%
Totaal aantal	3 028	3 135	3 453	3 516	3 397
Domicilie	2012	2013	2014	2015	2016
België	95,77%	96,40%	95,80%	96,79%	96,14%
<i>Vlaanderen</i>	93,30%	94,29%	93,66%	94,14%	93,52%
<i>Wallonië</i>	0,79%	0,89%	0,70%	1,08%	0,97%
<i>Brussel</i>	1,68%	1,21%	1,45%	1,56%	1,65%
EU	0,89%	0,77%	0,96%	1,14%	1,03%
Niet-EU	0,26%	0,13%	0,12%	0,03%	0,12%
Onbekend	1,16%	1,12%	1,74%	0,60%	1,09%
Geen domicilie	1,92%	1,59%	1,39%	1,45%	1,62%
Totaal aantal	3 028	3 135	3 453	3 516	3 397

2.5 PROCEDUREVARIABLEN

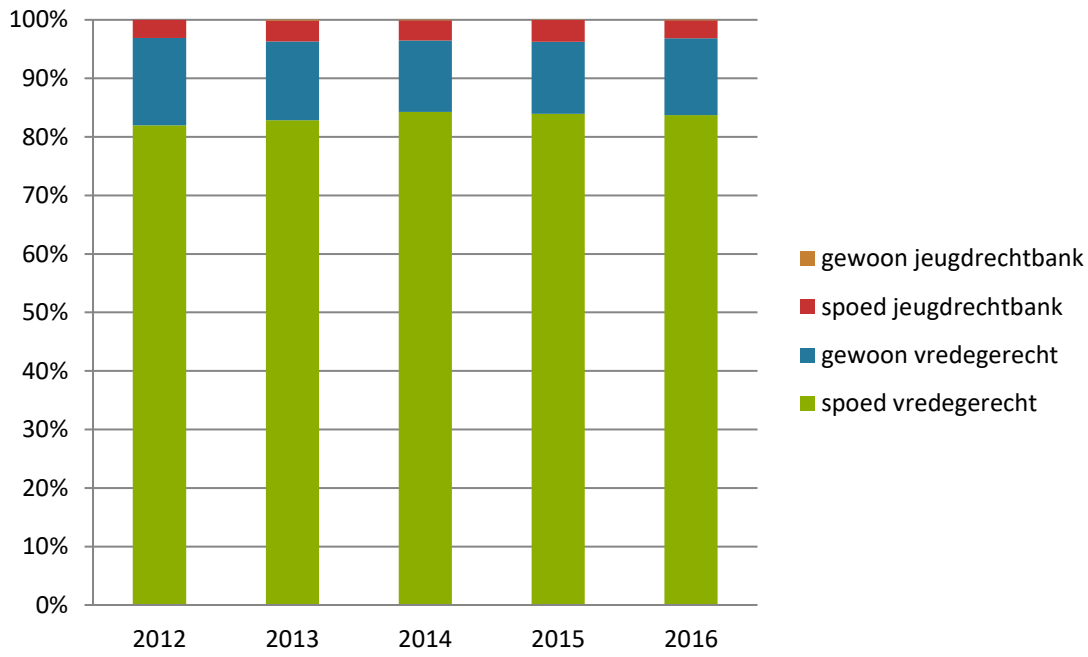
2.5.1 Start van de procedure

Een beslissing tot gedwongen opname kan genomen worden door de vrede- of jeugdrechter, of door de procureur des Konings. Wil een vrager een gewone procedure starten, dan dient die bij de rechter een verzoekschrift in, begeleid door een medisch verslag. Indien de opname echter spoedeisend van aard is, verloopt de procedure via de procureur des Konings. Ook dan hoort men een verzoek en medisch verslag in te dienen, maar dit keer moet de dringendheid van de kwestie aangetoond kunnen worden. De procureur neemt in dit geval binnen de 24 uur een beslissing, brengt de vrede- of jeugdrechter op de hoogte, die dan uiteindelijk binnen de 10 dagen de vervolgbeslissing ten gronde neemt.

Tabel 9 en Grafiek 4: Soort procedure (spoed of gewoon), en soort gerecht waar de procedure gestart wordt – 2012-2016.

Soort procedure	Soort gerecht			% soort procedure
	Jeugdrechtbank #	Vredegerecht #	Totaal #	
Gewone procedure				
2012	0	452	452	14,93%
2013	4	422	426	13,59%
2014	3	422	425	12,31%
2015	1	432	433	12,32%
2016	2	446	448	13,19%
Spoedprocedure				
2012	94	2 482	2 576	85,07%
2013	112	2 597	2 709	86,41%
2014	119	2 909	3 028	87,69%
2015	131	2 952	3 083	87,68%
2016	105	2 844	2 949	86,81%
Totaal				
2012	94	2 934	3 028	
2013	116	3 019	3 135	
2014	122	3 331	3 453	
2015	132	3 384	3 516	
2016	107	3 290	3 397	
% soort gerecht				
2012	3,10%	96,90%		
2013	3,70%	96,30%		
2014	3,53%	96,47%		
2015	3,75%	96,25%		
2016	3,15%	96,85%		

Indeling soort gerecht/soort procedure

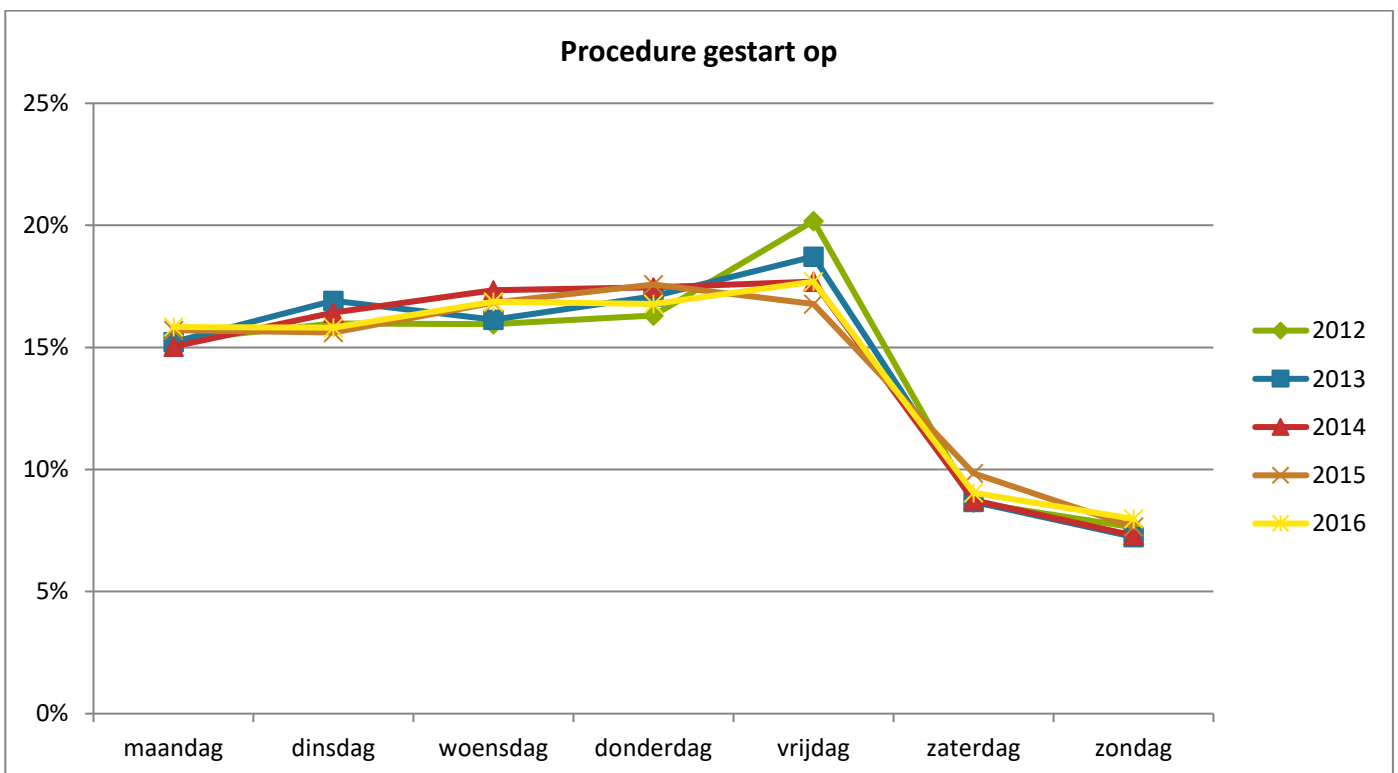

2.5.2 Tijdstip

Hierbij bekijken we het tijdstip waarop de procedure start (en dus niet het moment waarop de gedwongen opname effectief gerealiseerd wordt).

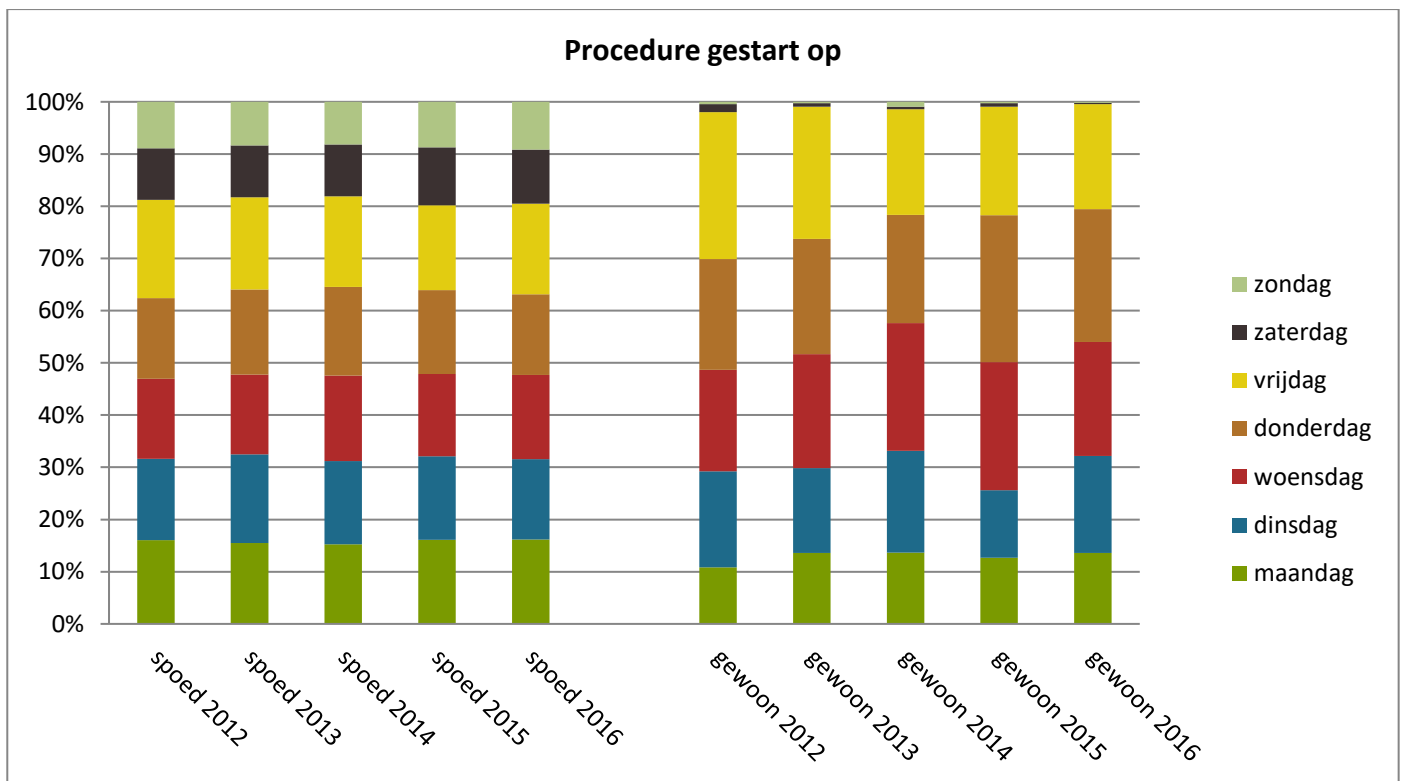
Tabel 10 en Grafiek 5: Indeling naar dag van de week – vergelijking 2012-2016

Dag van de week (procedure)	2012	2013	2014	2015	2016
maandag	15,29%	15,22%	15,03%	15,70%	15,84%
dinsdag	15,98%	16,91%	16,42%	15,61%	15,81%
woensdag	15,95%	16,14%	17,35%	16,84%	16,87%
donderdag	16,31%	17,10%	17,46%	17,58%	16,78%
vrijdag	20,18%	18,72%	17,69%	16,78%	17,69%
zaterdag	8,65%	8,68%	8,75%	9,84%	9,04%
zondag	7,63%	7,24%	7,30%	7,65%	7,98%
Totaal aantal	3 028	3 135	3 453	3 516	3 397

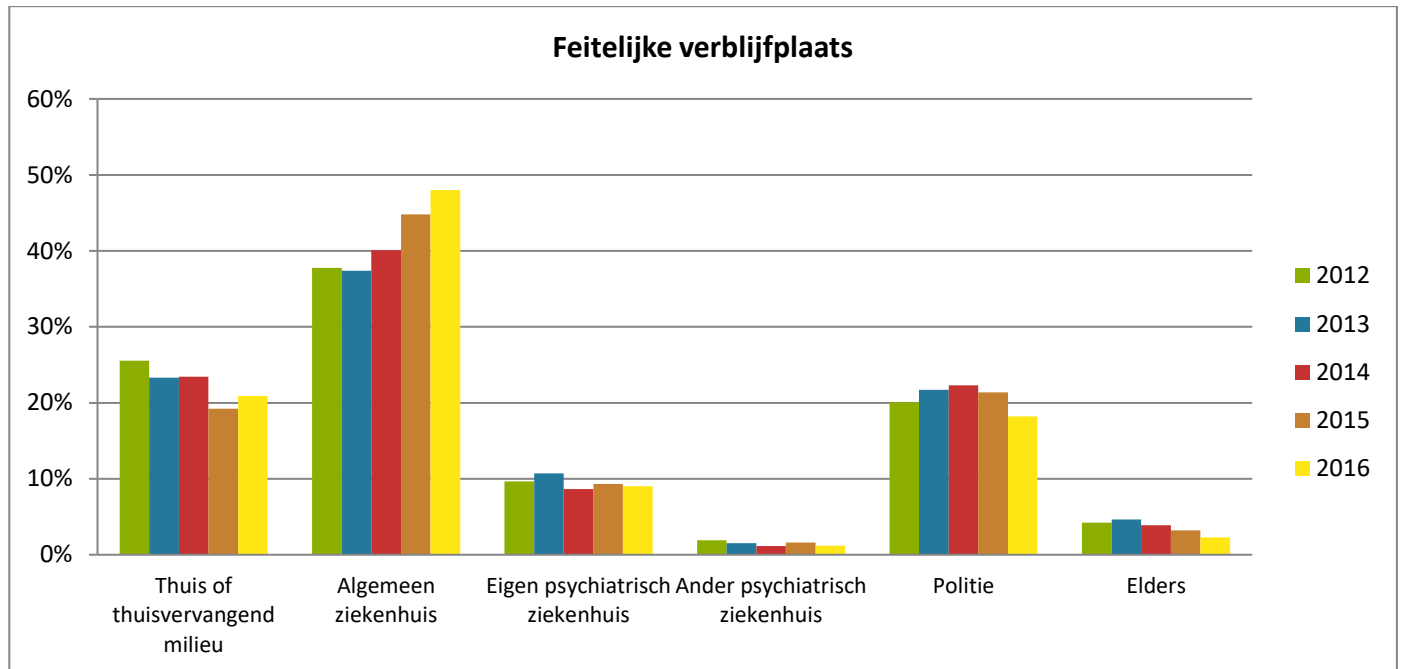
Tabel 11 en Grafiek 6: Indeling naar dag van de week en soort procedure – vergelijking 2012-2016

Dag van de week (procedure)	Spoed					Gewoon				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
maandag	16,07%	15,47%	15,22%	16,12%	16,17%	10,84%	13,62%	13,65%	12,70%	13,62%
dinsdag	15,57%	17,02%	15,98%	15,99%	15,40%	18,36%	16,20%	19,53%	12,93%	18,53%
woensdag	15,33%	15,25%	16,35%	15,76%	16,11%	19,47%	21,83%	24,47%	24,48%	21,88%
donderdag	15,45%	16,32%	17,01%	16,09%	15,46%	21,24%	22,07%	20,71%	28,18%	25,45%
vrijdag	18,79%	17,68%	17,34%	16,22%	17,33%	28,10%	25,35%	20,24%	20,79%	20,09%
zaterdag	9,90%	9,93%	9,91%	11,13%	10,38%	1,55%	0,70%	0,47%	0,69%	0,22%
zondag	8,89%	8,34%	8,19%	8,69%	9,16%	0,44%	0,23%	0,94%	0,23%	0,22%
Totaal aantal	2 576	2 709	3 028	3 083	2 949	452	426	425	433	448

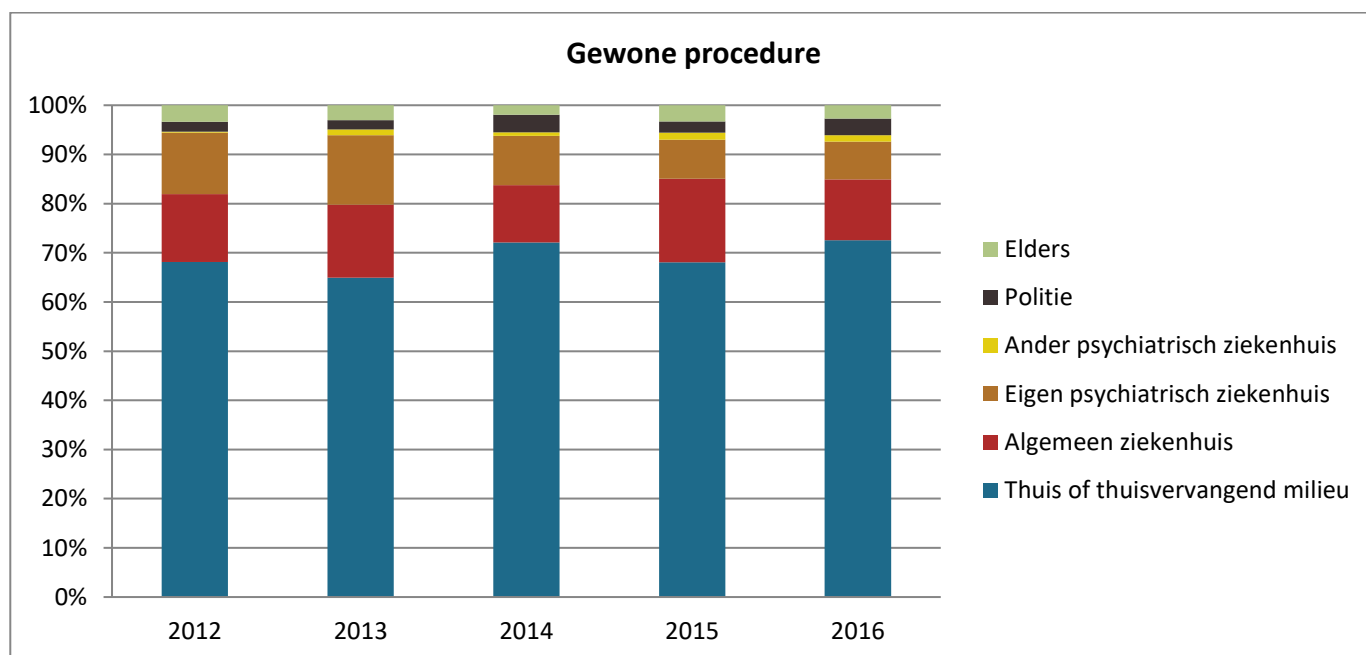
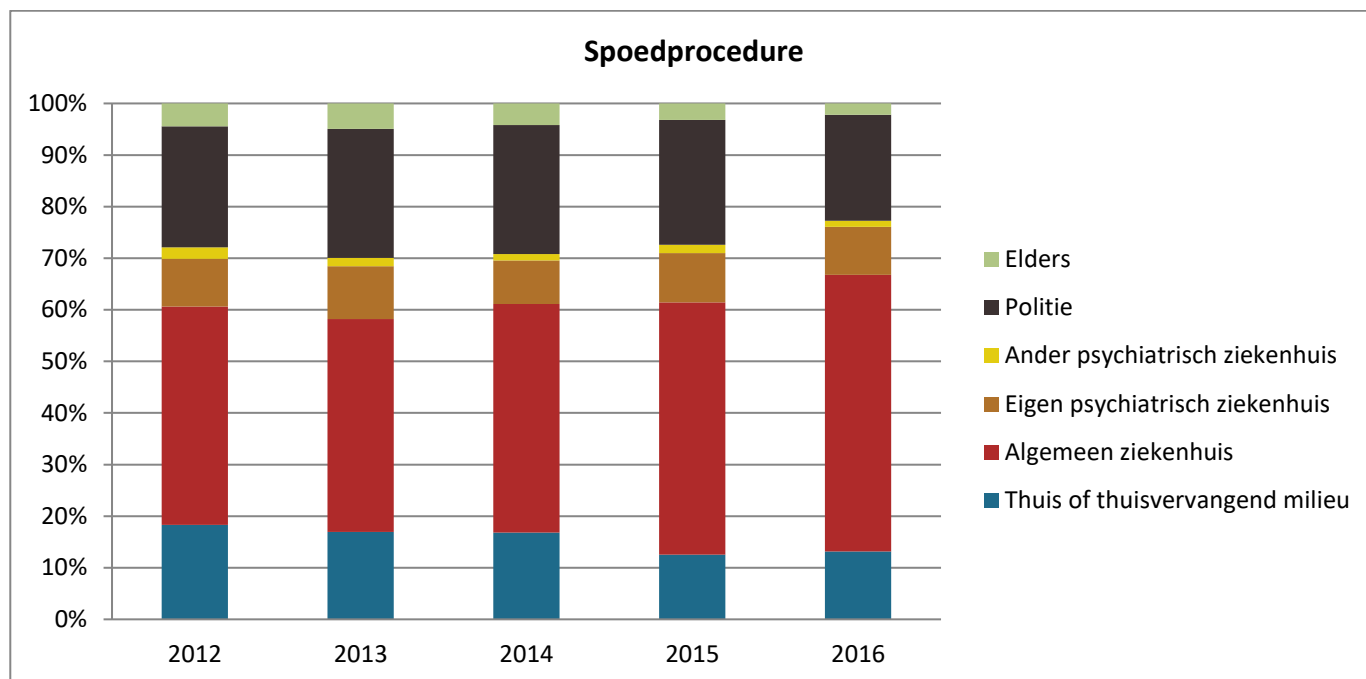
2.5.3 Plaats waar de patiënt zich bevindt

Grafiek 7 en Tabel 12: Plaats waar de patiënt zich bevindt op het ogenblik dat de procedure voor gedwongen opname van start gaat – vergelijking 2012-2016

Feitelijke verblijfplaats	2012	2013	2014	2015	2016
Thuis of thuisvervangend milieu	25,56%	23,32%	23,43%	19,23%	20,90%
Algemeen ziekenhuis	12,65%	9,86%	9,09%	12,68%	12,81%
Algemeen ziekenhuis - spoed	19,62%	21,24%	24,88%	25,17%	27,32%
Algemeen ziekenhuis - niet-spoed	5,48%	6,28%	6,11%	6,94%	7,89%
Eigen psychiatrisch ziekenhuis	9,64%	10,69%	8,63%	9,30%	9,04%
Ander psychiatrisch ziekenhuis	1,92%	1,53%	1,13%	1,59%	1,21%
Politie	20,08%	21,72%	22,30%	21,36%	18,19%
Elders	4,23%	4,63%	3,88%	3,21%	2,27%
Onbekend	0,83%	0,73%	0,55%	0,51%	0,38%
Totaal aantal	3 028	3 135	3 453	3 516	3 397

Grafiek 8a en b, Tabel 13: Plaats waar de patiënt zich bevindt op het ogenblik dat de procedure voor gedwongen opname van start gaat, opsplitsing naar soort procedure – vergelijking 2012-2016

Feitelijke verblijfplaats					
Spoed	2012	2013	2014	2015	2016
Thuis of thuisvervangend milieu	18,17%	16,80%	16,74%	12,46%	13,12%
Algemeen ziekenhuis	14,36%	10,85%	9,94%	13,56%	14,00%
Algemeen ziekenhuis - spoed	22,79%	24,51%	28,24%	28,48%	31,26%
Algemeen ziekenhuis - niet-spoed	4,81%	5,57%	5,91%	6,68%	8,17%
Eigen psychiatrisch ziekenhuis	9,16%	10,15%	8,45%	9,50%	9,26%
Ander psychiatrisch ziekenhuis	2,21%	1,59%	1,19%	1,62%	1,19%
Politie	23,25%	24,84%	24,93%	24,04%	20,45%
Elders	4,39%	4,87%	4,16%	3,21%	2,20%
Onbekend	0,85%	0,81%	0,43%	0,45%	0,34%
Totaal aantal	2 576	2 709	3 028	3 083	2 949
Gewoon					
Gewoon	2012	2013	2014	2015	2016
Thuis of thuisvervangend milieu	67,70%	64,79%	71,06%	67,44%	72,10%
Algemeen ziekenhuis	2,88%	3,52%	3,06%	6,47%	4,91%
Algemeen ziekenhuis - spoed	1,55%	0,47%	0,94%	1,62%	1,34%
Algemeen ziekenhuis - niet-spoed	9,29%	10,80%	7,53%	8,78%	6,03%
Eigen psychiatrisch ziekenhuis	12,39%	14,08%	9,88%	7,85%	7,59%
Ander psychiatrisch ziekenhuis	0,22%	1,17%	0,71%	1,39%	1,34%
Politie	1,99%	1,88%	3,53%	2,31%	3,35%
Elders	3,32%	3,05%	1,88%	3,23%	2,68%
Onbekend	0,66%	0,23%	1,41%	0,92%	0,67%
Totaal aantal	452	426	425	433	448

2.5.4 Bijstand

Tabel 14: Vertrouwenspersoon, wettelijk vertegenwoordiger en raadsman – vergelijking 2012-2016

Bijstand		2012	2013	2014	2015	2016
Vertrouwenspersoon	ja	6,67%	6,99%	5,47%	7,03%	6,59%
	neen	92,17%	92,95%	94,29%	92,75%	93,35%
	onbekend	1,16%	0,06%	0,23%	0,23%	0,06%
Totaal aantal		3 028	3 135	3 453	3 516	3 397
Wettelijk vertegenwoordiger	ja	3,57%	2,46%	2,40%	2,62%	3,24%
	neen	95,31%	97,48%	97,34%	97,18%	96,67%
	onbekend	1,12%	0,06%	0,26%	0,20%	0,09%
Totaal aantal		3 028	3 135	3 453	3 516	3 397
Raadsman	ambtswege	67,21%	97,93%	98,23%	97,50%	98,00%
	eigen keuze	1,85%	1,91%	1,59%	2,30%	1,94%
	onbekend	30,94%	0,16%	0,17%	0,20%	0,06%
Totaal aantal		3 028	3 135	3 453	3 516	3 397

2.5.5 Reden van opname

2.5.5.1 Geslacht en diagnose

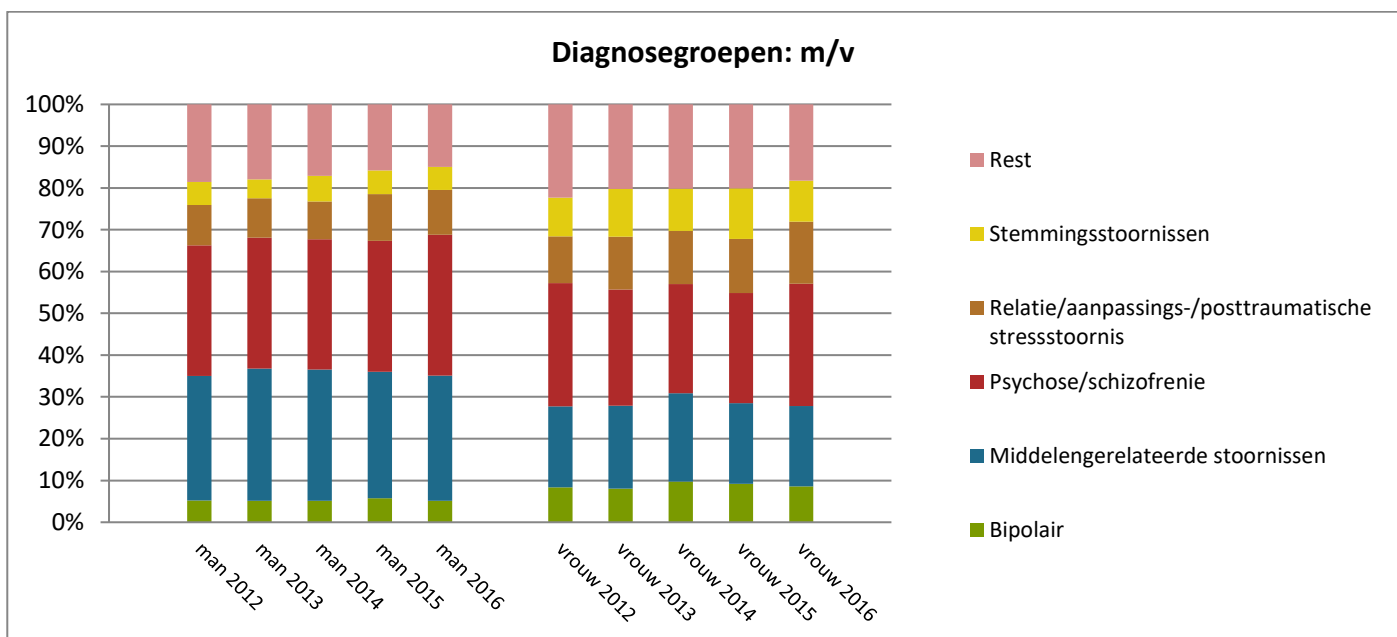
Tabel 15 en Grafiek 9: Diagnosegroepen per geslacht – 2012-2016

Noot: Het weergegeven percentage is hier steeds het percentage ten opzichte van het totale aantal mannen of vrouwen. Hierbij komen we telkens tot 1 diagnose per as. Ontbreekt er een diagnose voor 1A, dan is deze te vinden bij 1B. Ontbreekt de diagnose voor 1B, dan is deze te vinden bij 1C. Hetzelfde is van toepassing voor 2A en 2B.

Diagnosegroepen (bij opname)	Geslacht									
	man					vrouw				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Hoofddiagnose = As 1	93,10%	93,47%	94,81%	95,91%	97,81%	89,86%	89,56%	88,43%	90,34%	92,15%
Bipolair	5,20%	5,16%	5,10%	5,72%	5,15%	8,39%	8,02%	9,71%	9,22%	8,62%
Dementie	2,07%	2,28%	1,95%	1,81%	2,05%	2,88%	1,98%	1,23%	2,56%	2,23%
Eetstoornissen	0,11%	0,10%	0,00%	0,00%	0,05%	1,05%	0,35%	0,54%	0,73%	0,62%
Gedrags- /impulscontrole- stoornissen	3,34%	2,94%	2,69%	3,16%	2,96%	2,97%	1,47%	2,31%	1,24%	1,62%
Middelen- gerelateerde stoornissen	29,83%	31,63%	31,45%	30,29%	29,95%	19,32%	19,84%	21,13%	19,31%	19,23%
Neurotische/ angststoornissen	0,74%	0,40%	0,46%	0,42%	0,72%	1,57%	1,04%	0,85%	1,24%	1,15%
Psychoorganisch	1,33%	1,16%	1,25%	1,07%	0,95%	1,05%	0,86%	0,54%	0,88%	0,62%
Psychose/ schizofrenie	31,21%	31,33%	31,22%	31,36%	33,71%	29,55%	27,87%	26,14%	26,34%	29,23%
Relatie/ aanpassings- /posttraumatische stresstoornis	9,66%	9,41%	9,00%	11,12%	10,73%	11,19%	12,60%	12,72%	12,95%	14,85%
Seksuele stoornis/ genderidentiteit	0,11%	0,00%	0,19%	0,05%	0,19%	0,09%	0,09%	0,08%	0,07%	0,00%
Stemmings- stoornissen	5,57%	4,50%	6,17%	5,68%	5,53%	9,27%	11,39%	10,10%	12,07%	9,85%
Stoornis kinderjaren	2,49%	2,43%	3,34%	2,84%	3,29%	1,05%	1,29%	1,08%	1,46%	1,08%
Andere	0,16%	0,05%	0,09%	0,14%	0,10%	0,35%	0,00%	0,00%	0,07%	0,00%
Geen diagnose of uitgesteld	1,11%	1,92%	1,86%	2,09%	2,38%	1,14%	2,67%	1,93%	2,05%	3,00%
Onbekend	0,16%	0,15%	0,05%	0,14%	0,05%	0,00%	0,09%	0,08%	0,15%	0,08%

Hoofddiagnose = As 2	5,89%	6,02%	4,41%	3,35%	1,76%	9,79%	9,92%	11,26%	8,56%	7,62%
Cluster A persoonlijkheidsstoornis	0,37%	0,35%	0,28%	0,19%	0,05%	0,44%	0,26%	0,31%	0,22%	0,15%
Cluster B persoonlijkheidsstoornis	2,34%	1,92%	1,81%	1,12%	0,33%	6,03%	5,61%	7,56%	5,93%	4,69%
Cluster C persoonlijkheidsstoornis	0,16%	0,05%	0,05%	0,09%	0,05%	0,00%	0,09%	0,23%	0,15%	0,15%
Persoonlijkheidsstoornis nao	1,59%	1,67%	1,07%	0,98%	0,57%	2,01%	1,04%	1,46%	0,80%	0,54%
Mentale handicap	0,90%	0,91%	0,97%	0,79%	0,57%	1,14%	1,12%	1,08%	0,80%	1,08%
Geen diagnose of uitgesteld	0,53%	1,11%	0,23%	0,19%	0,19%	0,17%	1,81%	0,62%	0,66%	1,00%
Onbekend	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Hoofddiagnose = As 3*	0,32%	0,25%	0,14%	0,19%	0,14%	0,00%	0,09%	0,08%	0,07%	0,00%
Hoofddiagnose = Niet te bepalen	0,21%	0,10%	0,28%	0,19%	0,10%	0,09%	0,00%	0,08%	0,22%	0,23%
Hoofddiagnose = Onbekend	0,48%	0,15%	0,37%	0,37%	0,19%	0,26%	0,43%	0,15%	0,80%	0,00%
Totaal aantal	1 884	1 976	2 156	2 149	2 097	1 144	1 159	1 297	1 367	1 300
Top 5	81,48%	82,03%	82,93%	84,18%	85,07%	77,71%	79,72%	79,80%	79,88%	81,77%

*het kan zijn dat er hier wel een diagnose is op as 1 of 2, maar die wordt dan buiten beschouwing gelaten

2.5.5.2 Procedure en diagnose

Tabel 16 en Grafiek 10: Diagnosegroepen, zowel via een spoed- als via een gewone procedure, voor 2012-2016

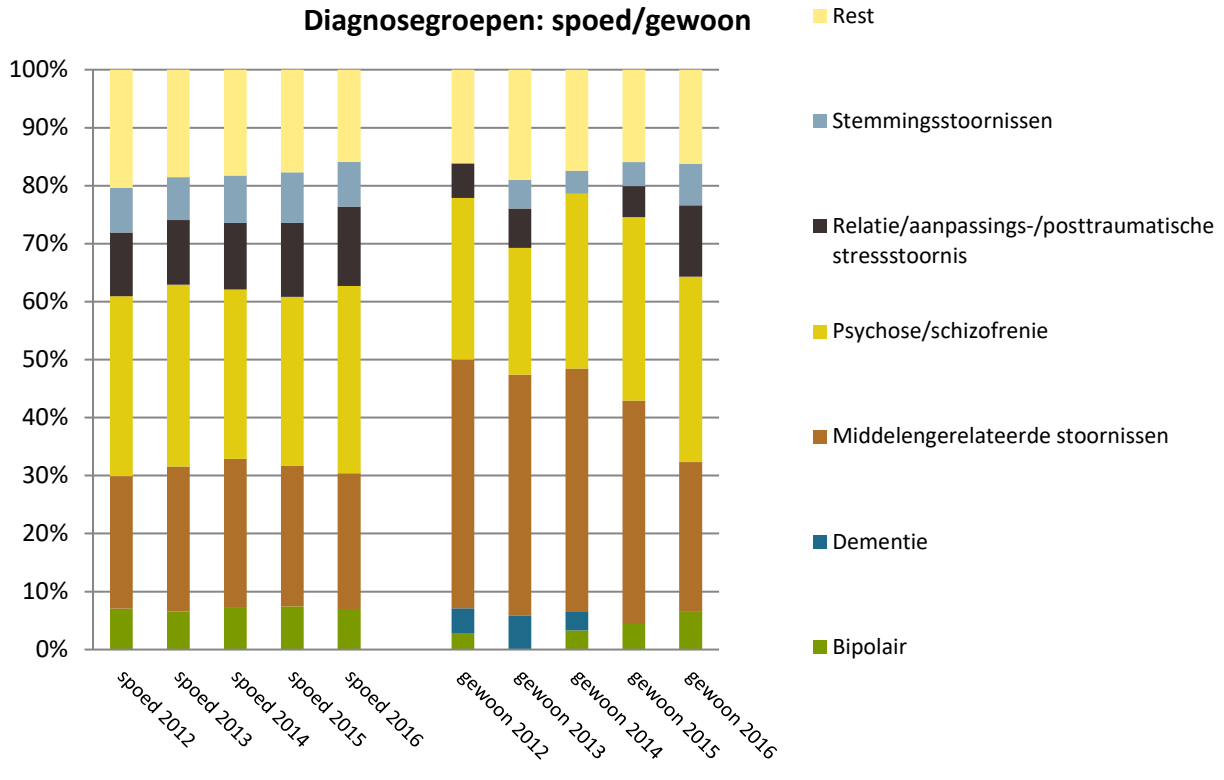
Noot: Het weergegeven percentage is het percentage t.o.v. het totaal per soort procedure. Per as is er telkens één diagnose.

Diagnosegroepen (bij opname)	Procedure									
	Spoed					Gewoon				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Hoofddiagnose = As 1	91,65%	91,95%	92,27%	93,45%	95,39%	93,14%	92,49%	93,41%	95,84%	97,32%
Bipolair	7,03%	6,53%	7,33%	7,46%	7,02%	2,88%	4,23%	3,29%	4,39%	2,90%
Dementie	2,06%	1,59%	1,45%	1,91%	1,83%	4,20%	5,87%	3,29%	3,46%	4,02%
Eetstoornissen	0,47%	0,15%	0,17%	0,29%	0,24%	0,44%	0,47%	0,47%	0,23%	0,45%
Gedrags- /impulscontrolest oornissen	3,45%	2,62%	2,58%	2,53%	2,31%	1,77%	0,94%	2,35%	1,62%	3,35%
Middelengerelate erde stoornissen	22,86%	25,03%	25,56%	24,26%	23,40%	42,92%	41,55%	41,88%	38,57%	41,96%
Neurotische/ angststoornissen	1,13%	0,59%	0,63%	0,75%	0,98%	0,66%	0,94%	0,47%	0,69%	0,22%
Psychoorganisch	1,36%	1,11%	1,06%	1,07%	0,71%	0,44%	0,70%	0,47%	0,46%	1,56%
Psychose/ schizofrenie	31,06%	31,34%	29,19%	29,10%	32,28%	27,88%	21,83%	30,12%	31,64%	30,13%
Relatie/ aanpassings- /posttraumatische stresstoornis	10,99%	11,18%	11,49%	12,75%	13,67%	5,97%	6,81%	2,59%	5,31%	3,35%
Seksuele stoornis/ genderidentiteit	0,08%	0,04%	0,17%	0,06%	0,10%	0,22%	0,00%	0,00%	0,00%	0,22%
Stemmings stoornissen	7,73%	7,38%	8,16%	8,73%	7,73%	2,65%	4,93%	4,00%	4,16%	3,57%
Stoornis kinderjaren	2,02%	1,99%	2,58%	2,30%	2,37%	1,55%	2,11%	1,88%	2,31%	2,90%
Andere	0,27%	0,04%	0,07%	0,10%	0,07%	0,00%	0,00%	0,00%	0,23%	0,00%
Geen diagnose of uitgesteld	1,05%	2,25%	1,82%	2,04%	2,64%	1,55%	1,88%	2,35%	2,31%	2,46%
Onbekend	0,12%	0,11%	0,03%	0,10%	0,03%	0,00%	0,23%	0,24%	0,46%	0,22%

Hoofddiagnose = As 2	7,61%	7,64%	7,17%	5,61%	4,27%	5,97%	6,34%	5,65%	3,70%	2,23%
Cluster A persoonlijkheidsstoornis	0,35%	0,22%	0,23%	0,16%	0,03%	0,66%	0,94%	0,71%	0,46%	0,45%
Cluster B persoonlijkheidsstoornis	4,00%	3,58%	4,33%	3,21%	2,24%	2,21%	1,41%	1,41%	1,39%	0,45%
Cluster C persoonlijkheidsstoornis	0,08%	0,07%	0,10%	0,10%	0,10%	0,22%	0,00%	0,24%	0,23%	0,00%
Persoonlijkheidsstoornis nao	1,90%	1,59%	1,22%	0,94%	0,58%	0,88%	0,47%	1,18%	0,69%	0,45%
Mentale handicap	0,89%	0,85%	0,92%	0,78%	0,78%	1,55%	1,88%	1,65%	0,92%	0,67%
Geen diagnose of uitgesteld	0,39%	1,33%	0,36%	0,42%	0,54%	0,44%	1,64%	0,47%	0,00%	0,22%
Onbekend	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Hoofddiagnos = As 3*	0,16%	0,18%	0,10%	0,13%	0,07%	0,44%	0,23%	0,24%	0,23%	0,22%
Hoofddiagnos = Niet te bepalen	0,16%	0,04%	0,17%	0,23%	0,14%	0,22%	0,23%	0,47%	0,00%	0,22%
Hoofddiagnose = Onbekend	0,43%	0,18%	0,30%	0,58%	0,14%	0,22%	0,70%	0,24%	0,23%	0,00%
Totaal aantal	2 576	2 709	3 028	3 083	2 949	452	426	425	433	448
Top 5	79,66%	81,47%	81,74%	82,29%	84,10%	83,85%	80,99%	82,59%	84,06%	83,04%

*het kan zijn dat er hier wel een diagnose is op as 1 of 2, maar die wordt dan buiten beschouwing gelaten

Diagnosegroepen: spoed/gewoon

2.5.5.3 Gerecht en diagnose

Tabel 17 en Grafiek 11: Diagnoses tot gedwongen opname per gerecht, voor 2012-2016

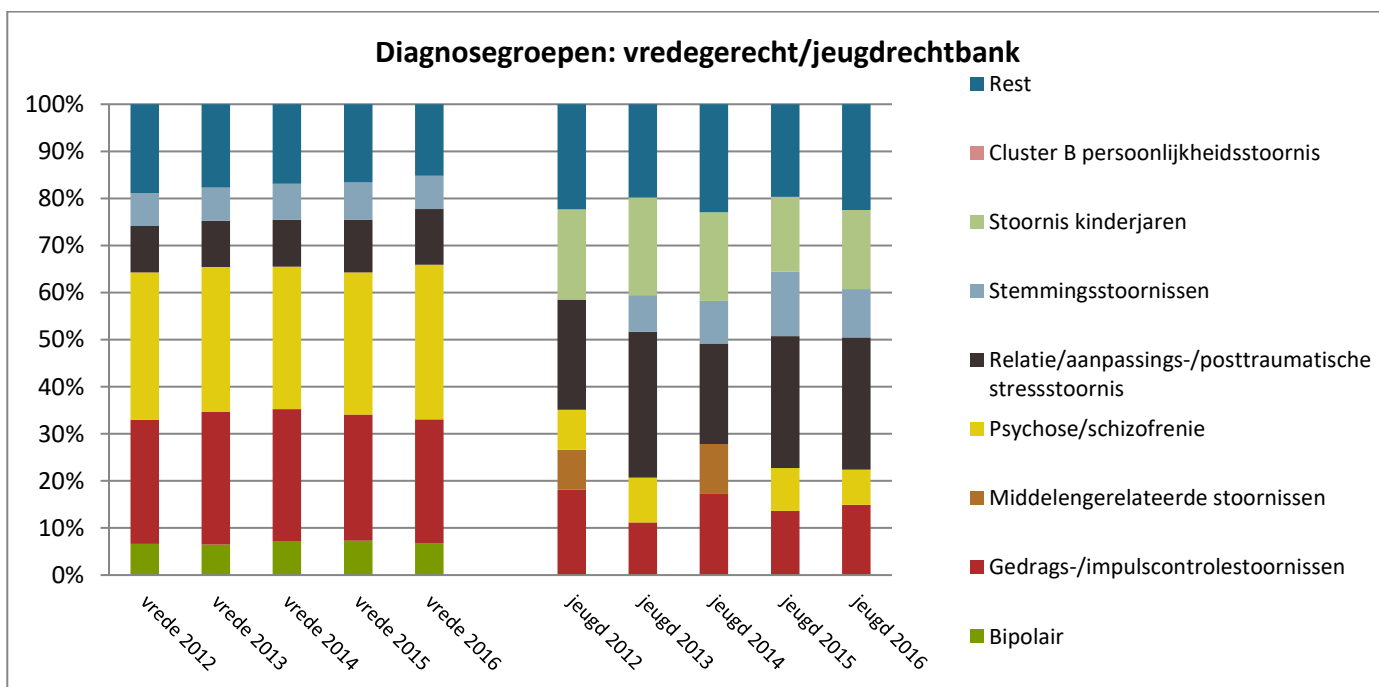
Noot: Het vermelde percentage staat hier voor het percentage t.o.v. het totaal per soort gerecht. Ook hier is het opnieuw zo dat er telkens één diagnose per as is.

Diagnosegroepen (bij opname)	Gerecht									
	Jeugdrechtbank					Vredegerecht				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Hoofddiagnose = As 1	89,36%	93,97%	88,52%	94,70%	96,26%	91,96%	91,95%	92,55%	93,71%	95,62%
Bipolair	0,00%	0,00%	0,00%	1,52%	0,93%	6,61%	6,46%	7,08%	7,30%	6,66%
Dementie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,45%	2,25%	1,74%	2,19%	2,19%
Eetstoornissen	2,13%	0,86%	0,82%	0,76%	0,93%	0,41%	0,17%	0,18%	0,27%	0,24%
Gedrags- /impulscontrole- stoornissen	18,09%	11,21%	17,21%	13,64%	14,95%	2,73%	2,05%	2,01%	1,98%	2,04%
Middelen- gerelateerde stoornissen	8,51%	4,31%	10,66%	6,82%	7,48%	26,41%	28,16%	28,19%	26,77%	26,44%
Neurotische/ angststoornissen	1,06%	1,72%	0,00%	0,00%	1,87%	1,06%	0,60%	0,63%	0,77%	0,85%
Psychoorganisch	0,00%	0,00%	0,82%	0,00%	0,00%	1,26%	1,09%	0,99%	1,03%	0,85%
Psychose/ schizofrenie	8,51%	9,48%	3,28%	9,09%	6,54%	31,29%	30,84%	30,26%	30,20%	32,83%
Relatie/ aanpassings- /posttraumatische stresstoornis	23,40%	31,03%	21,31%	28,03%	28,04%	9,82%	9,80%	10,00%	11,20%	11,79%
Seksuele stoornis/ genderidentiteit	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,93%	0,10%	0,03%	0,15%	0,06%	0,09%
Stemmings- stoornissen	6,38%	7,76%	9,02%	13,64%	10,28%	6,99%	7,02%	7,60%	7,95%	7,08%
Stoornis kinderjaren	19,15%	20,69%	18,85%	15,91%	16,82%	1,40%	1,29%	1,89%	1,77%	1,98%
Andere	1,06%	0,00%	1,64%	0,76%	0,00%	0,20%	0,03%	0,00%	0,09%	0,06%
Geen diagnose of uitgesteld	1,06%	6,90%	4,92%	4,55%	7,48%	1,12%	2,02%	1,77%	1,98%	2,46%
Onbekend	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,10%	0,13%	0,06%	0,15%	0,06%

Hoofddiagnose = As 2	8,51%	6,03%	11,48%	4,55%	2,80%	7,33%	7,52%	6,81%	5,41%	4,04%
Cluster A persoonlijkheidsstoornis	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,41%	0,33%	0,30%	0,21%	0,09%
Cluster B persoonlijkheidsstoornis	3,19%	0,86%	4,92%	1,52%	1,87%	3,75%	3,38%	3,93%	3,04%	2,01%
Cluster C persoonlijkheidsstoornis	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,10%	0,07%	0,12%	0,12%	0,09%
Persoonlijkheidsstoornis nao	4,26%	2,59%	0,82%	0,00%	0,00%	1,67%	1,39%	1,23%	0,95%	0,58%
Mentale handicap	1,06%	0,00%	4,10%	1,52%	0,00%	0,99%	1,03%	0,90%	0,77%	0,79%
Geen diagnose of uitgesteld	0,00%	2,59%	1,64%	1,52%	0,93%	0,41%	1,32%	0,33%	0,33%	0,49%
Onbekend	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Hoofddiagnose = As 3*	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,20%	0,20%	0,12%	0,15%	0,09%
Hoofddiagnose = Niet te bepalen	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,93%	0,17%	0,07%	0,21%	0,21%	0,12%
Hoofddiagnose = Onbekend	2,13%	0,00%	0,00%	0,76%	0,00%	0,34%	0,26%	0,30%	0,53%	0,12%
Totaal aantal	94	116	122	132	107	2 934	3 019	3 331	3 384	3 290
Top 5	77,66%	80,17%	77,05%	80,30%	77,57%	81,12%	82,28%	83,13%	83,42%	84,80%

*het kan zijn dat er hier wel een diagnose is op as 1 of 2, maar die wordt dan buiten beschouwing gelaten

2.5.5.4 Gevaarcriteria

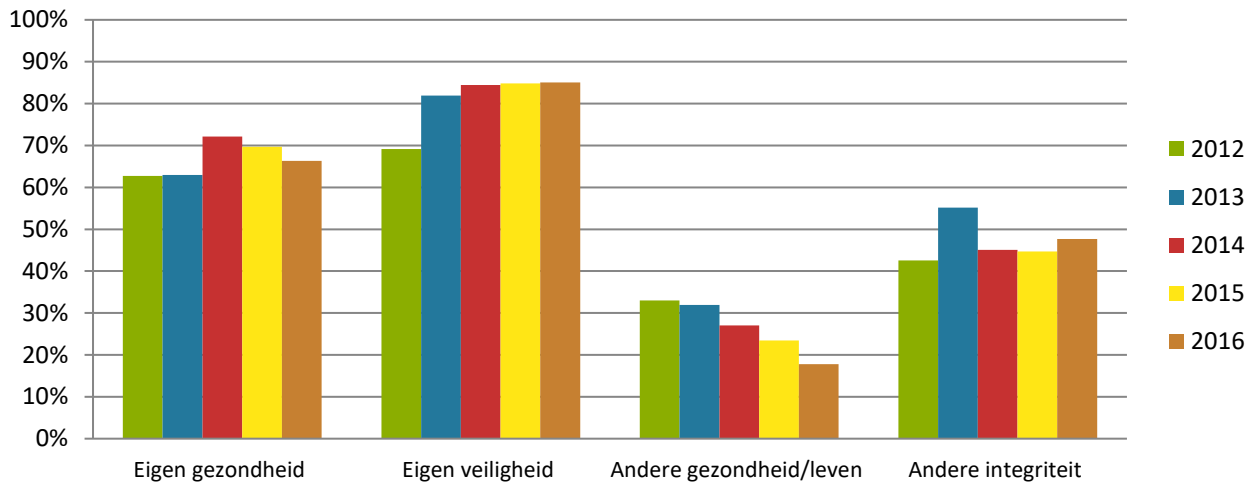
De gehanteerde gevaarcriteria zijn afkomstig van de Nederlandse benadering. Daar moeten deze criteria systematisch beoordeeld worden bij een inbewaringsmaatregel (een dringende gedwongen opname).

Tabel 18 en Grafieken 12a en 12b : Gevaarcriteria per soort gerecht – 2012-2016

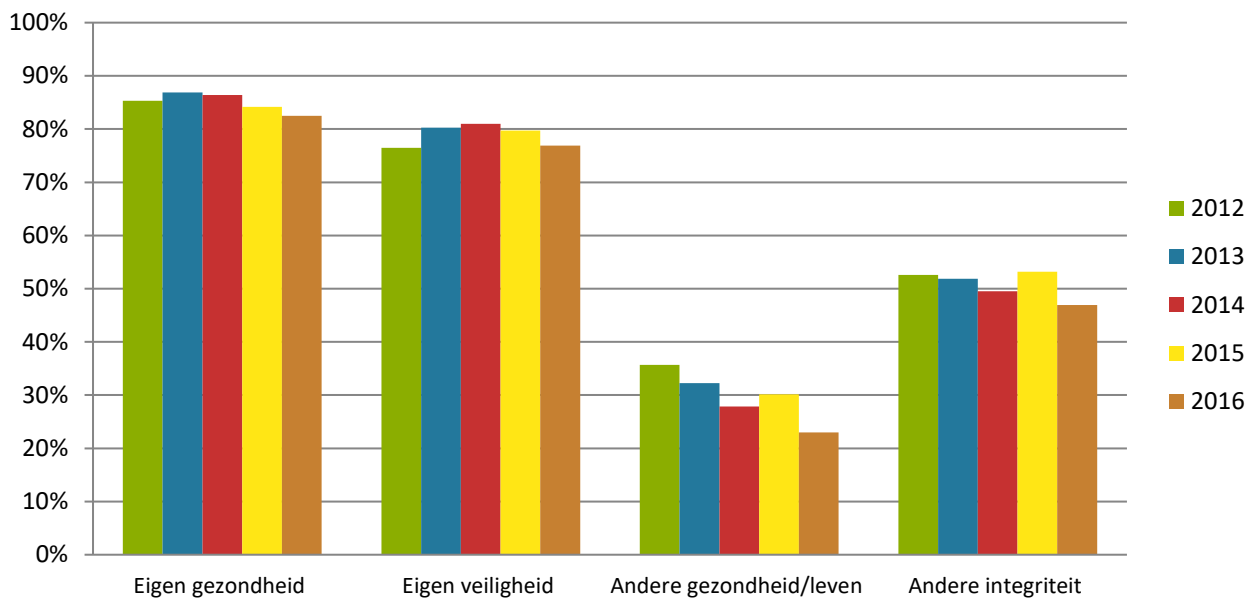
Noot: Combinaties van criteria zijn mogelijk. Het percentage is berekend op basis van het totaal per soort gerecht.

Gevaarcriteria		Gerecht					
		Jeugdrechtbank		Vrederecht		Totaal	
		#	%	#	%	#	%
Eigen gezondheid	2012	59	62,77%	2 503	85,31%	2 562	84,61%
	2013	73	62,93%	2 623	86,88%	2 696	86,00%
	2014	88	72,13%	2 877	86,37%	2 965	85,87%
	2015	92	69,70%	2 848	84,16%	2 940	83,62%
	2016	71	66,36%	2 714	82,49%	2 785	81,98%
Eigen veiligheid	2012	65	69,15%	2 244	76,48%	2 309	76,25%
	2013	95	81,90%	2 423	80,26%	2 518	80,32%
	2014	103	84,43%	2 697	80,97%	2 800	81,09%
	2015	112	84,85%	2 697	79,70%	2 809	79,89%
	2016	91	85,05%	2 529	76,87%	2 620	77,13%
Andere gezondheid/leven	2012	31	32,98%	1 046	35,65%	1 077	35,57%
	2013	37	31,90%	974	32,26%	1 011	32,25%
	2014	33	27,05%	928	27,86%	961	27,83%
	2015	31	23,48%	1 019	30,11%	1 050	29,86%
	2016	19	17,76%	757	23,01%	776	22,84%
Andere integriteit	2012	40	42,55%	1 543	52,59%	1 583	52,28%
	2013	64	55,17%	1 566	51,87%	1 630	51,99%
	2014	55	45,08%	1 650	49,53%	1 705	49,38%
	2015	59	44,70%	1 799	53,16%	1 858	52,84%
	2016	51	47,66%	1 544	46,93%	1 595	46,95%
Onbekend	2012	6	6,38%	34	1,16%	40	1,32%
	2013	0	0,00%	8	0,26%	8	0,26%
	2014	1	0,82%	2	0,06%	3	0,09%
	2015	0	0,00%	6	0,18%	6	0,17%
	2016	0	0,00%	8	0,24%	8	0,24%

Gevaarcriteria jeugdrechtbank

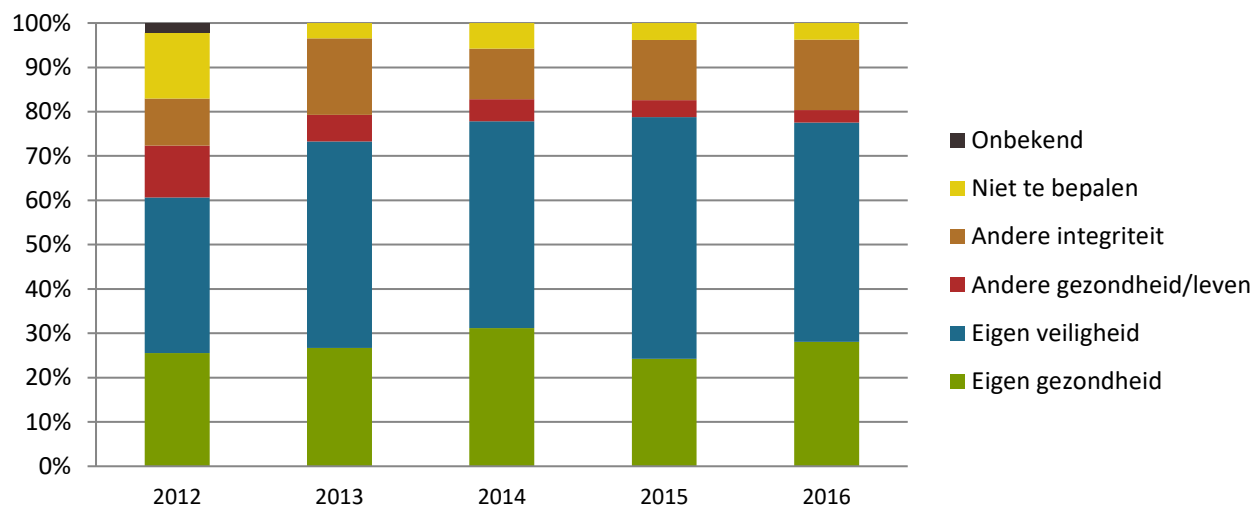
Gevaarcriteria vredege recht

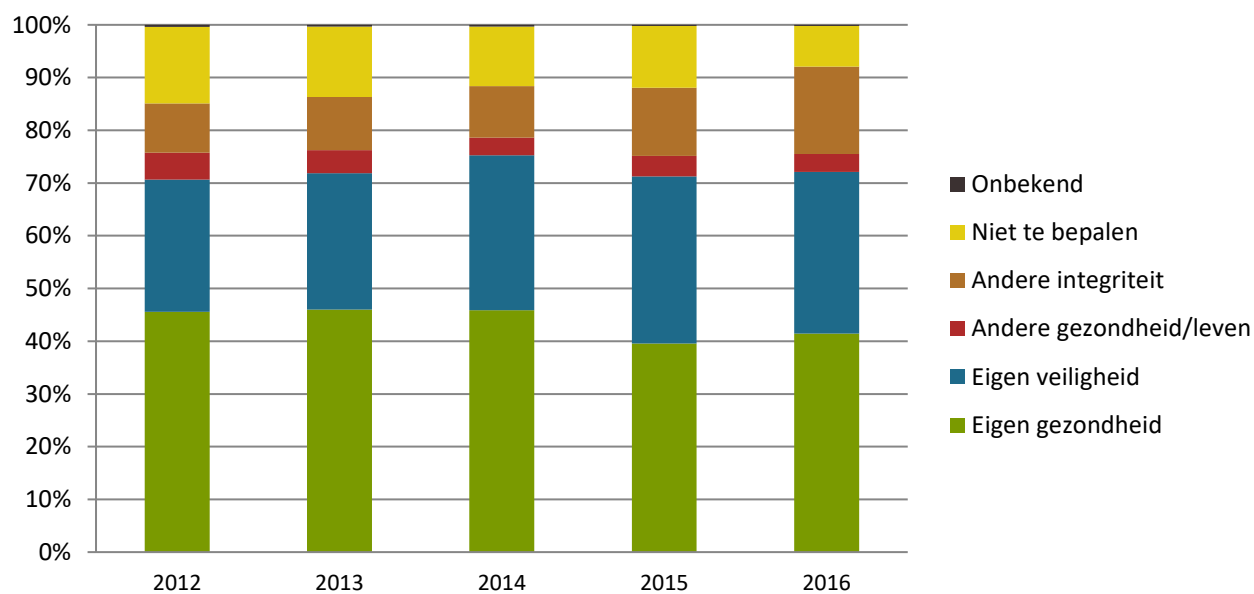
Tabel 19 en Grafieken 13a en 13b: Belangrijkste gevaarcriterium per soort gerecht – 2012-2016

Belangrijkste gevaarcriterium		Gerecht					
		Jeugdrechtbank		Vredegerecht		Totaal	
		#	%	#	%	#	%
Eigen gezondheid	2012	24	25,53%	1 337	45,57%	1 361	44,95%
	2013	31	26,72%	1 388	45,98%	1 419	45,26%
	2014	38	31,15%	1 528	45,87%	1 566	45,35%
	2015	32	24,24%	1 338	39,54%	1 370	38,96%
	2016	30	28,04%	1 363	41,43%	1 393	41,01%
Eigen veiligheid	2012	33	35,11%	735	25,05%	768	25,36%
	2013	54	46,55%	781	25,87%	835	26,63%
	2014	57	46,72%	979	29,39%	1 036	30,00%
	2015	72	54,55%	1 073	31,71%	1 145	32,57%
	2016	53	49,53%	1 010	30,70%	1 063	31,29%
Andere gezondheid/leven	2012	11	11,70%	150	5,11%	161	5,32%
	2013	7	6,03%	133	4,41%	140	4,47%
	2014	6	4,92%	112	3,36%	118	3,42%
	2015	5	3,79%	131	3,87%	136	3,87%
	2016	3	2,80%	112	3,40%	115	3,39%
Andere integriteit	2012	10	10,64%	275	9,37%	285	9,41%
	2013	20	17,24%	303	10,04%	323	10,30%
	2014	14	11,48%	324	9,73%	338	9,79%
	2015	18	13,64%	439	12,97%	457	13,00%
	2016	17	15,89%	545	16,57%	562	16,54%
Niet te bepalen	2012	14	14,89%	426	14,52%	440	14,53%
	2013	4	3,45%	404	13,38%	408	13,01%
	2014	7	5,74%	378	11,35%	385	11,15%
	2015	5	3,79%	395	11,67%	400	11,38%
	2016	4	3,74%	254	7,72%	258	7,59%
Onbekend	2012	2	2,13%	11	0,37%	13	0,43%
	2013	0	0,00%	10	0,33%	10	0,32%
	2014	0	0,00%	10	0,30%	10	0,29%
	2015	0	0,00%	8	0,24%	8	0,23%
	2016	0	0,00%	6	0,18%	6	0,18%

Belangrijkste gevaarcriterium jeugdrechtbank

Belangrijkste gevaarcriterium vredegerecht

2.5.5.5 Middelenmisbruik

Onderstaande tabellen en grafieken schetsen een beeld van de mate waarin er sprake is van middelenmisbruik bij de patiënten die gedwongen worden opgenomen. De gegevens in deze tabel staan los van de diagnose middelenmisbruik uit de voorgaande tabellen i.v.m. diagnose (om na te gaan of er een mogelijke link bestaat tussen middelenmisbruik als diagnose en onderstaande gegevens zou nl. het totaal van alle assen gebruikt moeten worden).

Tabel 20: Overzicht middelenmisbruik per soort gerecht – 2012-2016

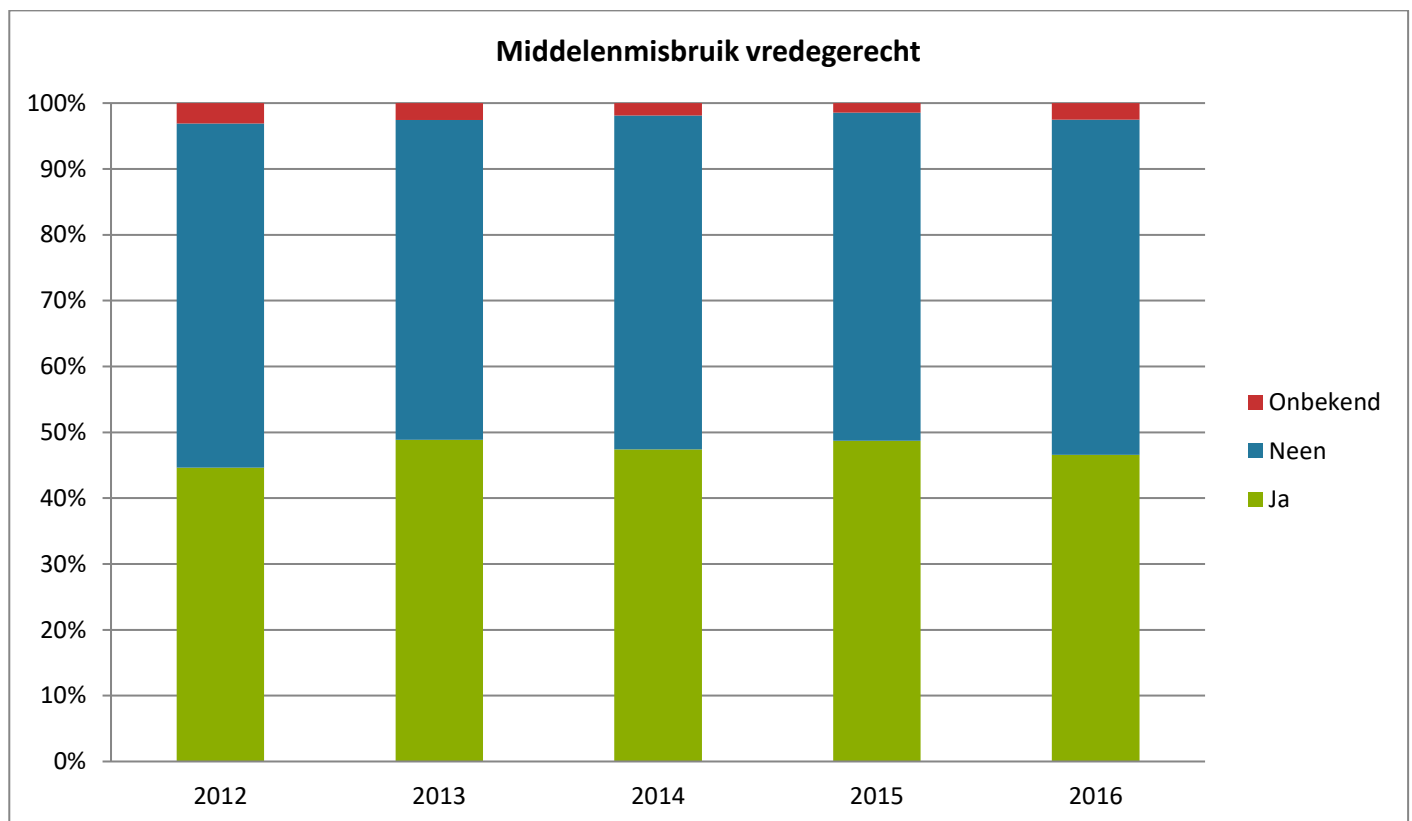
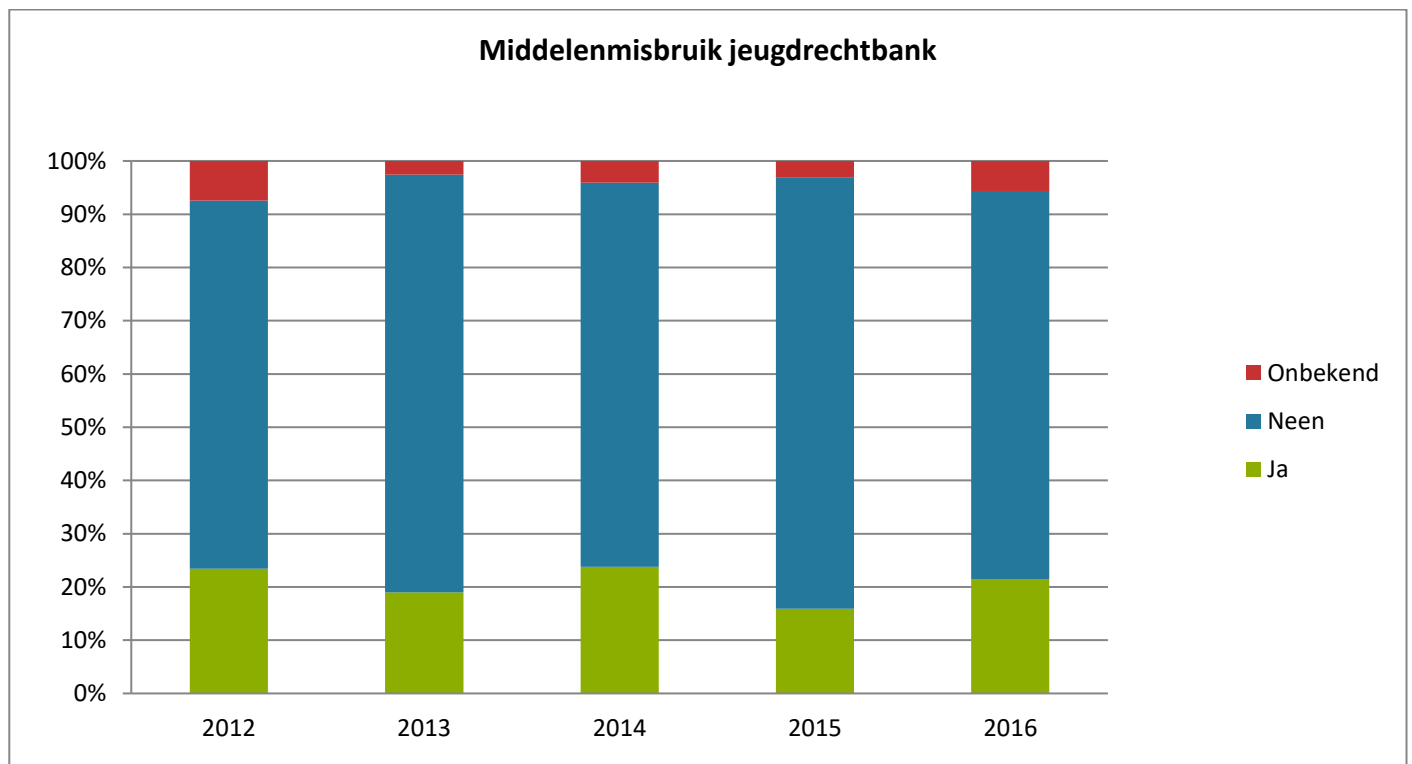
Noot: Combinaties alcohol, drugs en medicatie zijn mogelijk.

	Gerecht										
	Jeugdrechtbank					Vredegerecht					
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	
Ja	23,40%	18,97%	23,77%	15,91%	21,50%	44,65%	48,86%	47,40%	48,70%	46,60%	(1)
<i>Hoofdprobleem</i>	27,27%	36,36%	41,38%	23,81%	30,43%	60,61%	58,78%	57,76%	57,16%	61,77%	(2)
<i>Bijprobleem</i>	68,18%	54,55%	48,28%	76,19%	60,87%	34,05%	36,34%	35,59%	36,59%	32,16%	(2)
<i>Onbekend</i>	4,55%	9,09%	10,34%	0,00%	8,70%	5,34%	4,88%	6,65%	6,25%	6,07%	(2)
<i>(combinaties mogelijk)</i>											
<i>Alcohol</i>	31,82%	27,27%	27,59%	33,33%	30,43%	62,67%	57,69%	58,20%	57,28%	56,75%	(2)
<i>Medicatie</i>	31,82%	22,73%	6,90%	14,29%	8,70%	22,82%	24,07%	21,03%	21,54%	22,96%	(2)
<i>Drugs</i>	63,64%	90,91%	93,10%	90,48%	82,61%	48,85%	53,15%	51,80%	54,19%	54,40%	(2)
Neen	69,15%	78,45%	72,13%	81,06%	72,90%	52,25%	48,59%	50,74%	49,85%	50,88%	(1)
Onbekend	7,45%	2,59%	4,10%	3,03%	5,61%	3,10%	2,55%	1,86%	1,45%	2,52%	(1)
Totaal aantal	94	116	122	132	107	2 934	3 019	3 331	3 384	3 290	

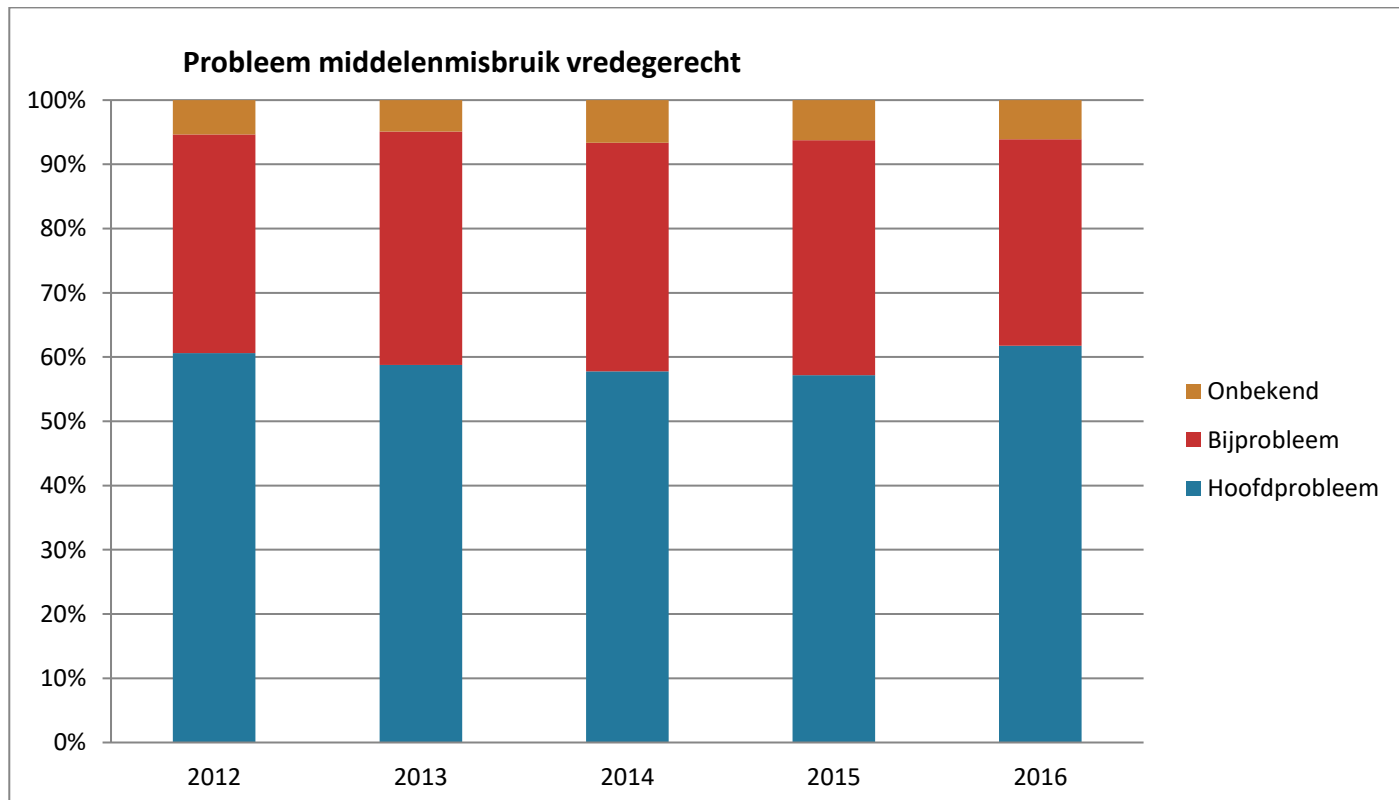
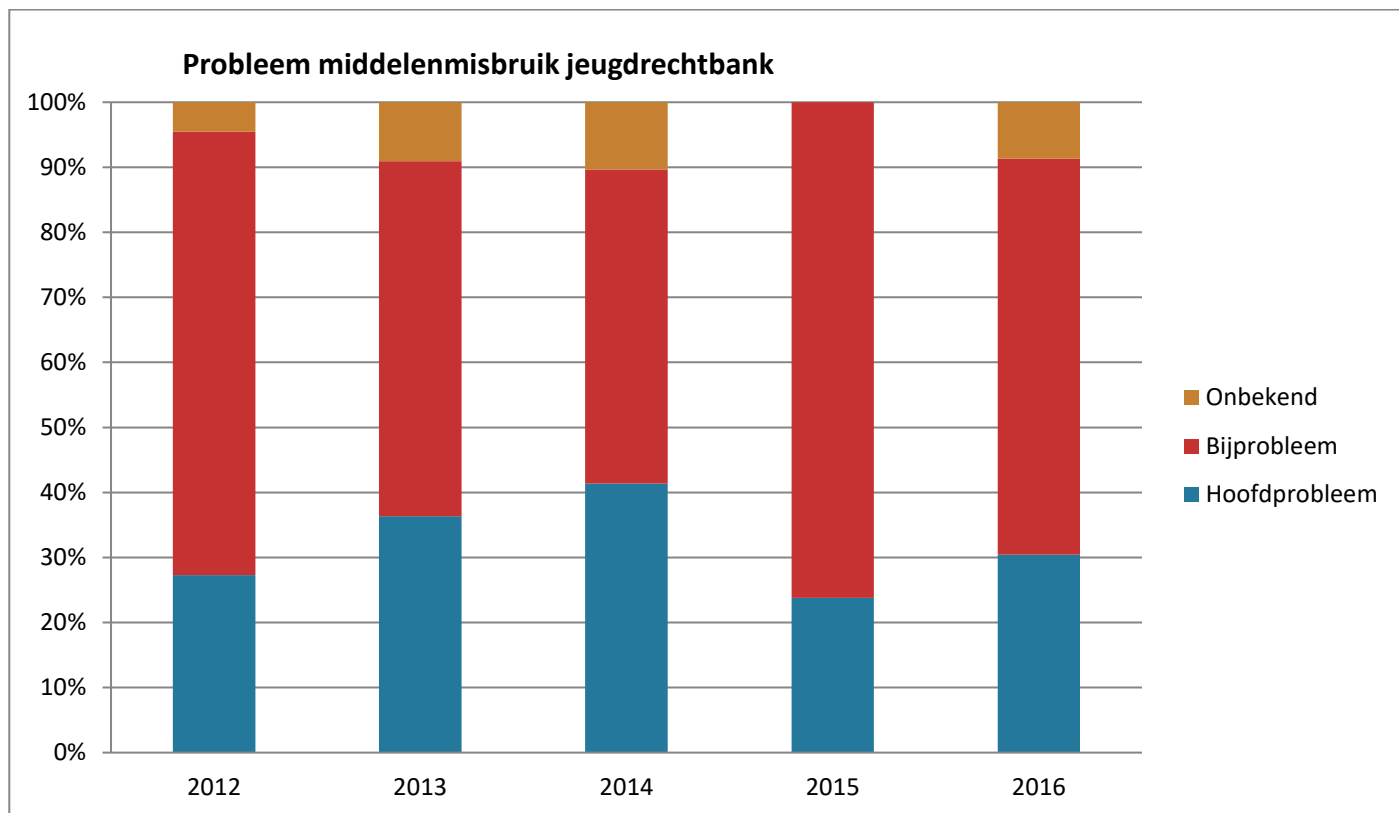
(1) % t.o.v. totaal per soort gerecht (per jaar)

(2) % t.o.v. totaal ja (per jaar)

Grafiek 14a en 14b : Middelenmisbruik per soort gerecht – 2012-2016

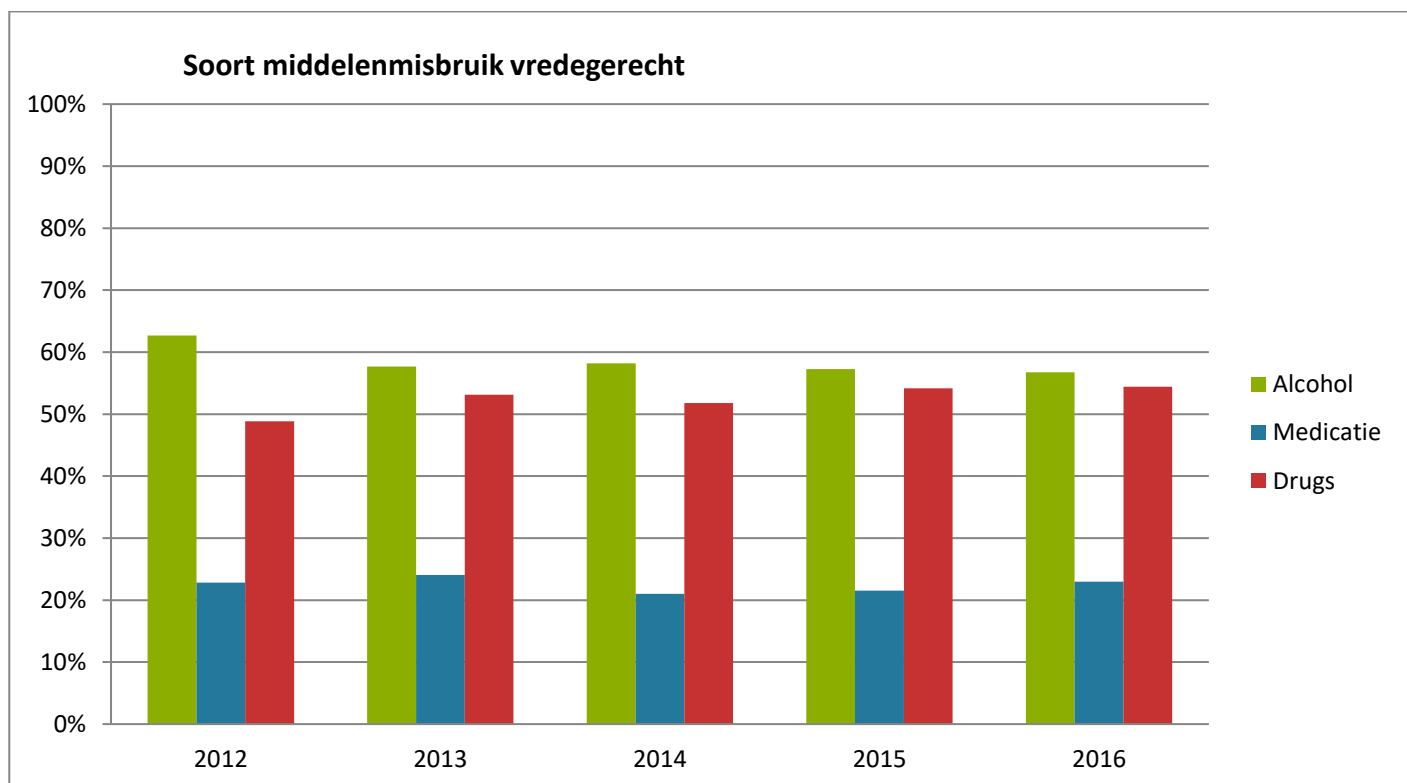
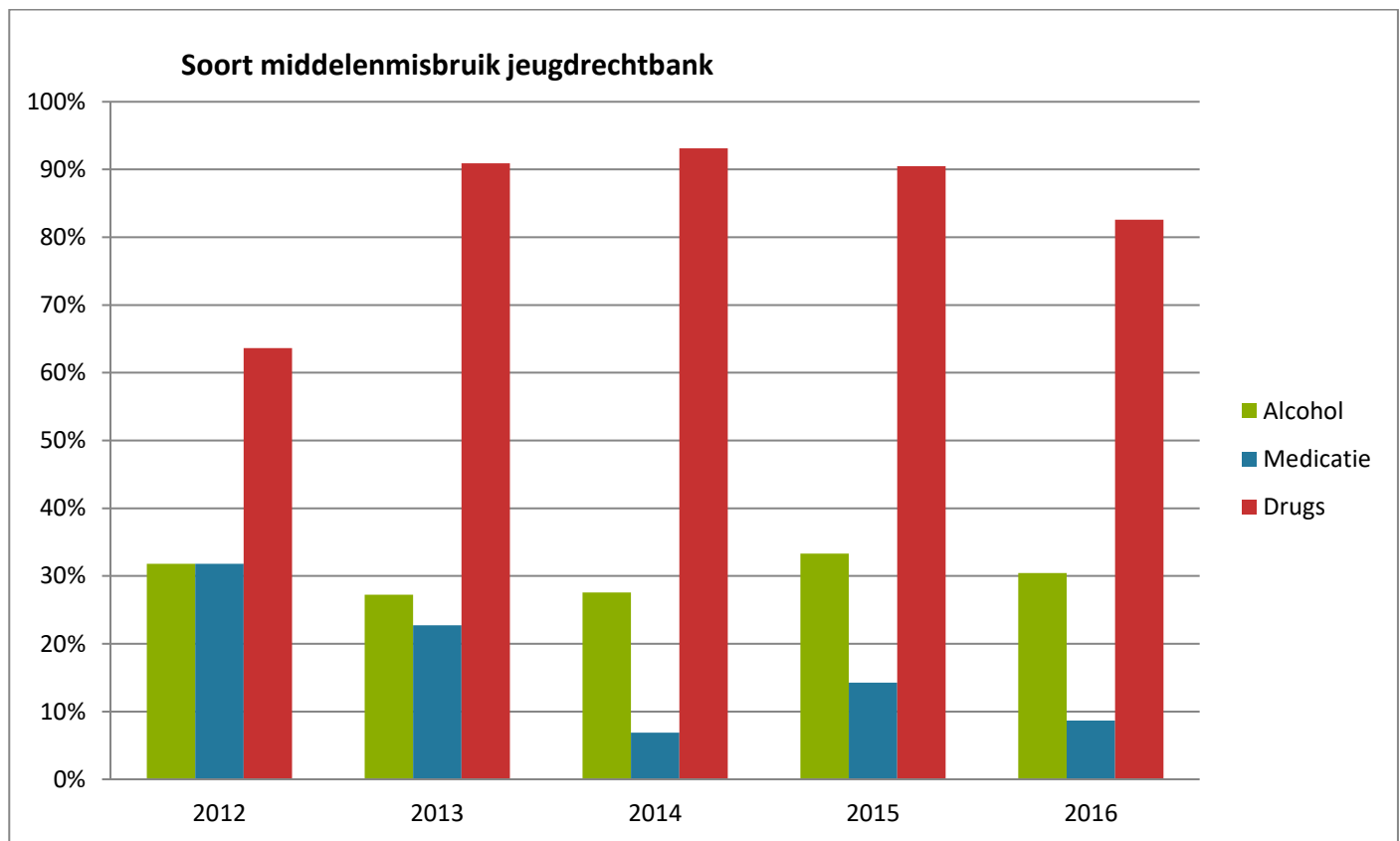

Grafiek 15a en 15b : Probleem middelenmisbruik per soort gerecht – 2012-2016

Grafiek 16a en 16b: Soort middelenmisbruik per soort gerecht – 2012-2016

2.6 DUUR EN VERLOOP

Tabel 21 en Grafiek 17a en b: Kortlopende procedures - Aantal 'beëindigde' procedures door transfer – 2012-2016

Onderstaande tabel biedt een zicht op het aantal patiënten dat gedwongen opgenomen werd in 2016 en binnen de procedure werd getransfereerd naar een ander ziekenhuis.

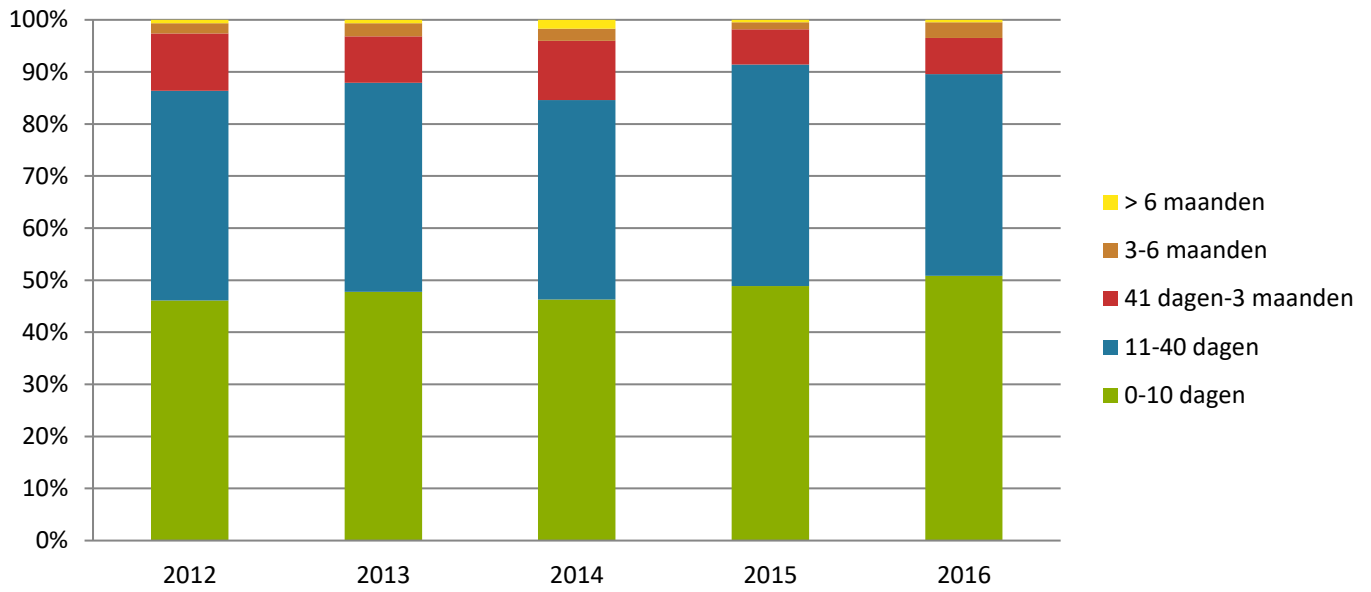
Noot: 'duur' wordt opgevat als het verschil tussen de datum bij het begin van de procedure (niet de opname) en de datum transfer. Voor het ziekenhuis dat de transfer doet, 'stopt' hier de procedure. Er werd wel nagekeken wat er met de patiënt na de transfer gebeurde (status 31/12 van het desbetreffende jaar in het ziekenhuis waar de patiënt naar getransfereerd werd).

Procedure gestart en geëindigd in	Registratiejaar										
	2012		2013		2014		2015		2016		
Transfer	154	5,09%	157	5,01%	175	5,07%	221	6,29%	230	6,77%	(1)
<i>Duur</i>											
<i>0-10 dagen</i>	71	46,10%	75	47,77%	81	46,29%	108	48,87%	117	50,87%	(2)
<i>11-40 dagen</i>	62	40,26%	63	40,13%	67	38,29%	94	42,53%	89	38,70%	(2)
<i>41 dagen-3 maanden</i>	17	11,04%	14	8,92%	20	11,43%	15	6,79%	16	6,96%	(2)
<i>3-6 maanden</i>	3	1,95%	4	2,55%	4	2,29%	3	1,36%	7	3,04%	(2)
<i>> 6 maanden</i>	1	0,65%	1	0,64%	3	1,71%	1	0,45%	1	0,43%	(2)
Status 31/12 in volgend ZH											
<i>In observatie</i>	9	5,84%	12	7,64%	11	6,29%	18	8,14%	11	4,78%	(2)
<i>Opgenomen in verder verblijf</i>	39	25,32%	41	26,11%	48	27,43%	43	19,46%	59	25,65%	(2)
<i>In nazorg onder maatregel verder verblijf</i>	10	6,49%	9	5,73%	14	8,00%	16	7,24%	24	10,43%	(2)
<i>Heropgenomen in verder verblijf (vanuit nazorg)</i>	1	0,65%	2	1,27%	1	0,57%	4	1,81%	3	1,30%	(2)
<i>Procedure afgerond</i>	72	46,75%	59	37,58%	83	47,43%	105	47,51%	105	45,65%	(2)
<i>Transfer naar niet-Vlaams ZH</i>	21	13,64%	34	21,66%	17	9,71%	35	15,84%	28	12,17%	(2)
<i>Onbekend</i>	2	1,30%	0		1	0,57%	0		0		(2)

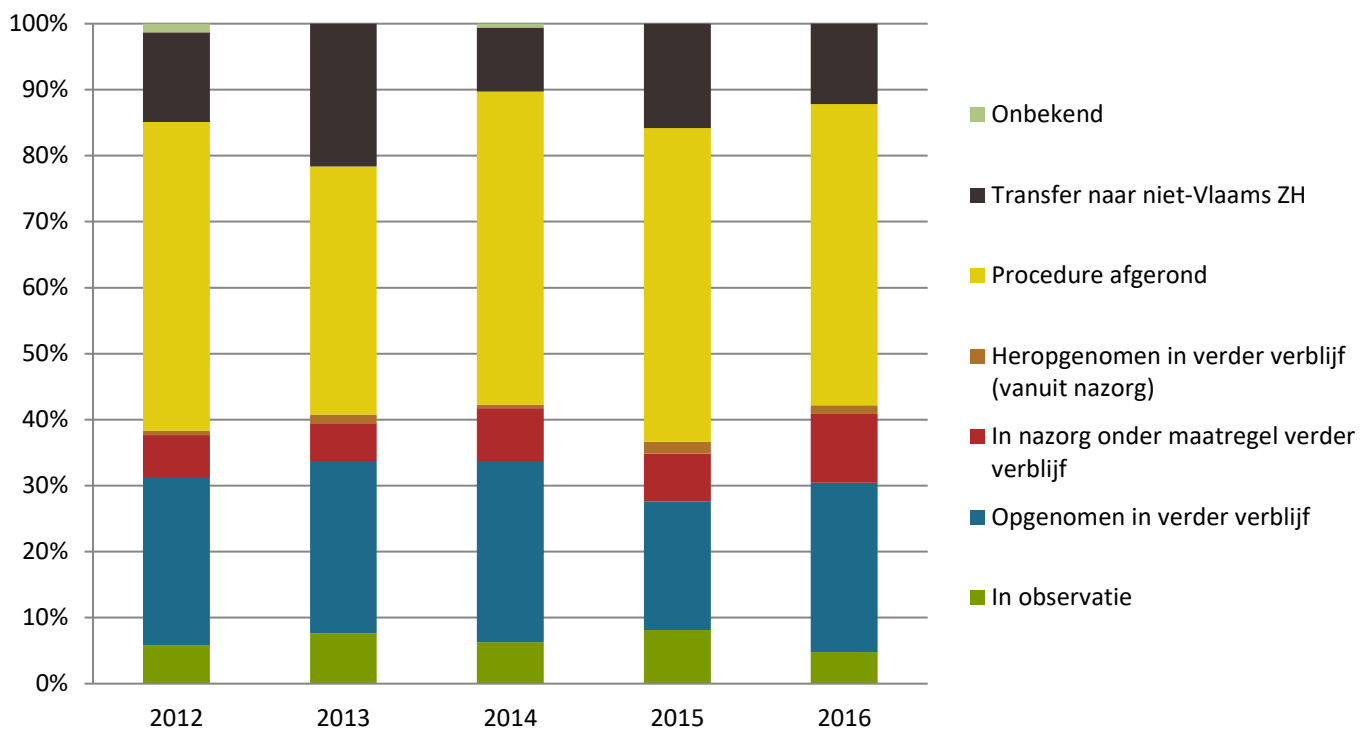
(1) % t.o.v. totaal aantal procedures (per jaar)

(2) % t.o.v. totaal transfer (per jaar)

Duur transfers

Fase 31/12 (na transfer)

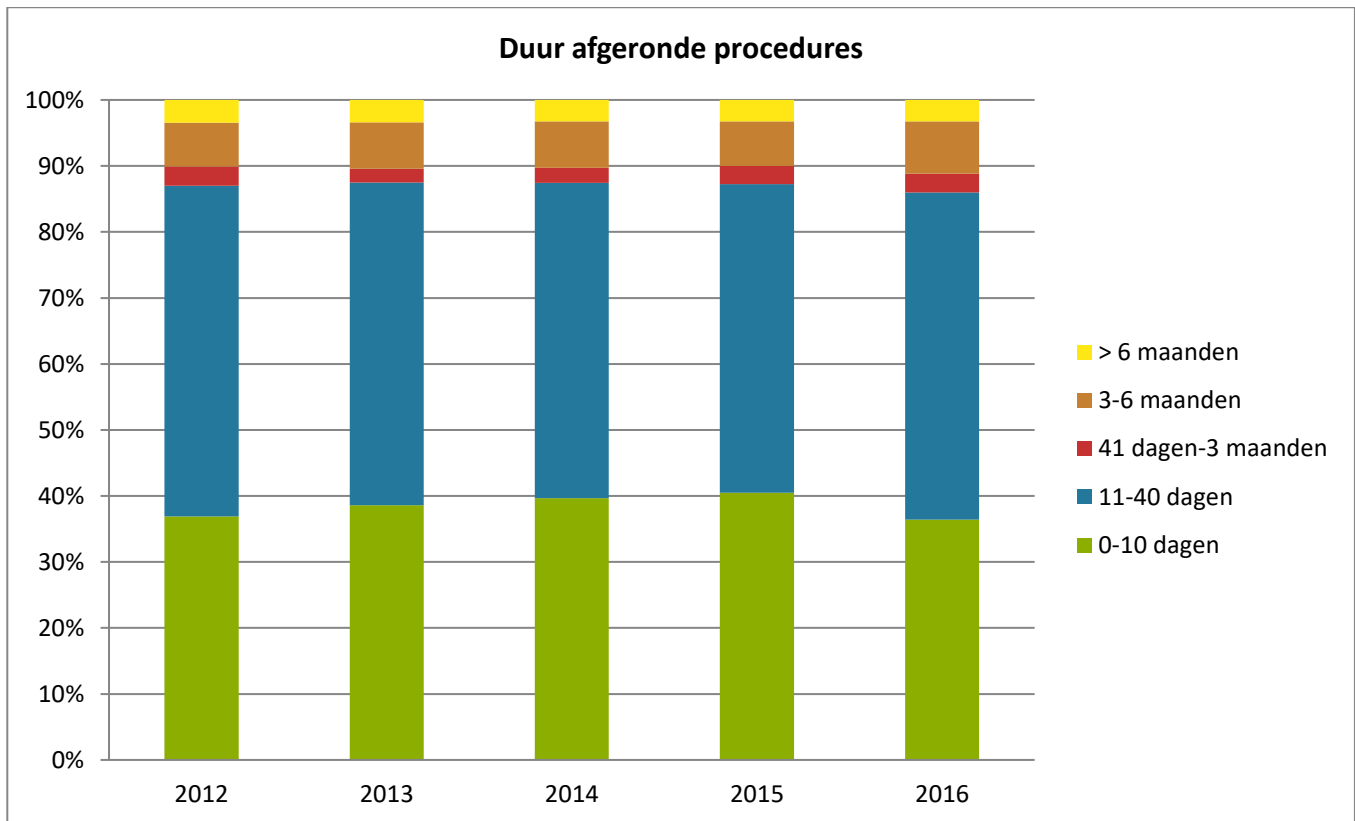
Tabel 22 en Grafiek 18: Kortlopende procedures: Aantal afgeronde procedures – 2012-2016

Noot: 'duur' wordt hier opgevat als het verschil tussen de datum bij het begin van de procedure (niet de opname) en de einddatum.

Procedure gestart en geëindigd in	Registratiejaar										
	2012		2013		2014		2015		2016		
Procedure afgerond <u>Duur</u>	2 103	69,45%	2 243	71,55%	2 485	71,97%	2 506	71,27%	2 326	68,47%	(1)
0-10 dagen	776	36,90%	866	38,61%	986	39,68%	1 015	40,50%	846	36,37%	(2)
11-40 dagen	1 054	50,12%	1 096	48,86%	1 187	47,77%	1 171	46,73%	1 153	49,57%	(2)
41 dagen-3 maanden	61	2,90%	47	2,10%	56	2,25%	70	2,79%	66	2,84%	(2)
3-6 maanden	140	6,66%	158	7,04%	175	7,04%	168	6,70%	184	7,91%	(2)
> 6 maanden	72	3,42%	76	3,39%	81	3,26%	82	3,27%	77	3,31%	(2)

(1) % t.o.v. totaal aantal procedures (per jaar)

(2) % t.o.v. totaal procedure afgerond (per jaar)

Tabel 23 en Grafiek 19 en 20: Kortlopende procedures: Afgeronde procedures: fase en reden einde – 2012-2016

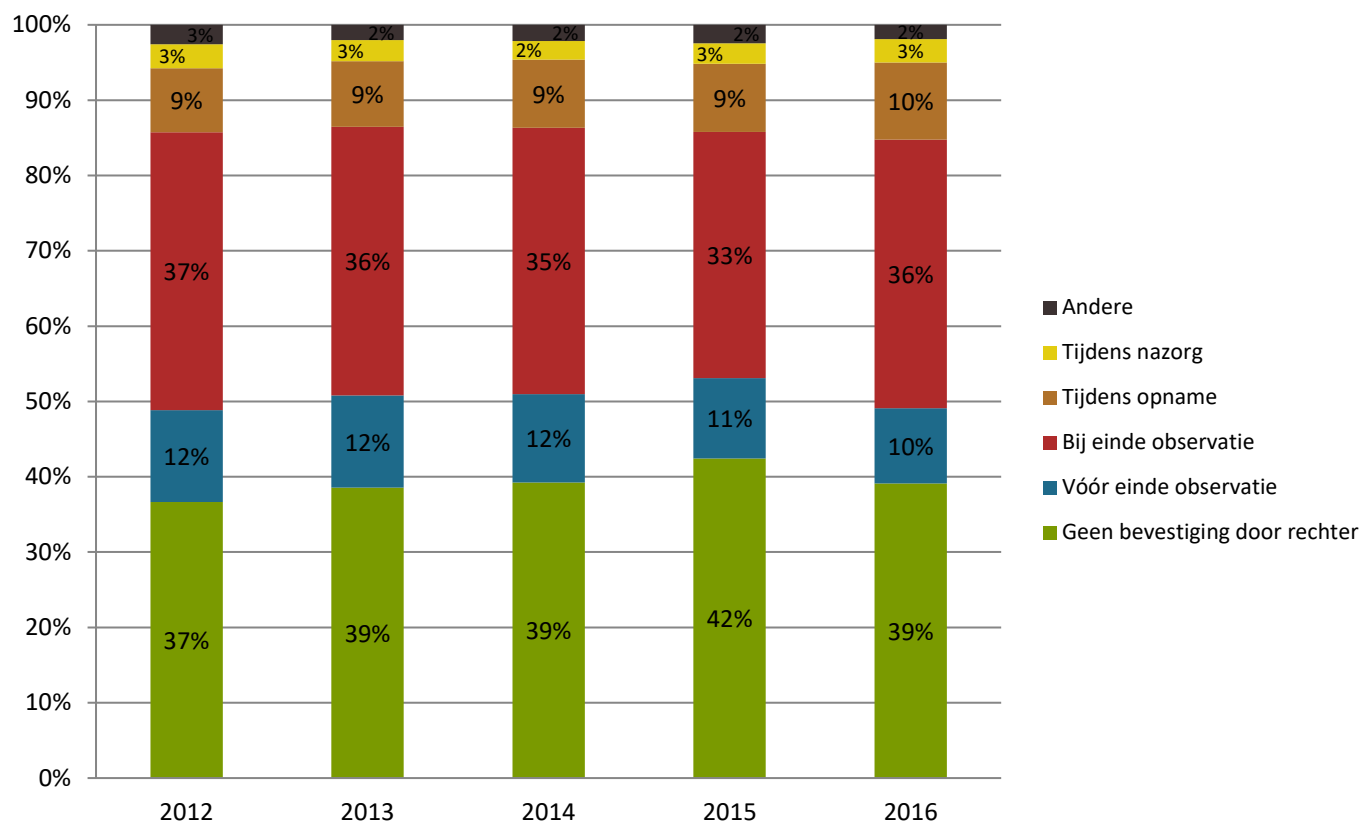
Procedure gestart en geëindigd in	Registratiejaar									
	2012		2013		2014		2015		2016	
Reden ontslag										
Medische beslissing	639	30,39%	606	27,02%	698	28,09%	567	22,63%	649	27,90%
Juridische beslissing	1 460	69,42%	1 618	72,14%	1 779	71,59%	1 912	76,30%	1 658	71,28%
Overlijden door zelfdoding	1	0,05%	6	0,27%	4	0,16%	9	0,36%	8	0,34%
Overlijden door andere oorzaak	3	0,14%	13	0,58%	4	0,16%	11	0,44%	9	0,39%
Onbekend						0,00%	7	0,28%	2	0,09%
Fase einde										
Tijdens of bij einde observatieperiode	1 811	86,12%	1 950	86,94%	2 151	86,56%	2 165	86,39%	1 981	85,17%
Geen bevestiging door rechter **	771	36,66%	865	38,56%	975	39,24%	1 063	42,42%	910	39,12%
Tussen start en bevestiging observatie **	48	2,28%	62	2,76%	75	3,02%	45	1,80%	24	1,03%
Tussen bevestiging en einde observatie **	134	6,37%	133	5,93%	128	5,15%	122	4,87%	107	4,60%
Vóór einde observatie *	10	0,48%	17	0,76%	18	0,72%	8	0,32%	2	0,09%
Voortijdig stoppen van de procedure door arts tijdens observatie	64	3,04%	63	2,81%	71	2,86%	93	3,71%	99	4,26%
Bij einde observatie (<40 dagen)	53	2,52%	11	0,49%	17	0,68%	19	0,76%	14	0,60%
Bij einde observatie (40 dagen)	723	34,38%	788	35,13%	861	34,65%	800	31,92%	816	35,08%
Andere - tijdens of bij einde observatieperiode	8	0,38%	11	0,49%	6	0,24%	15	0,60%	9	0,39%
Tijdens of bij einde verder verblijf	256	12,17%	263	11,73%	292	11,75%	300	11,97%	313	13,46%
Voortijdig stoppen van de procedure door arts tijdens opname	24	1,14%	22	0,98%	25	1,01%	41	1,64%	39	1,68%
Periode "verder verblijf" voortijdig afgebroken tijdens opname	12	0,57%	7	0,31%	10	0,40%	14	0,56%	21	0,90%
Periode "verder verblijf" liep ten einde tijdens opname	143	6,80%	167	7,45%	190	7,65%	172	6,86%	178	7,65%
Voortijdig stoppen van de procedure door arts tijdens nazorg	0	0,00%	1	0,04%	1	0,04%	2	0,08%	4	0,17%
Periode "verder verblijf" voortijdig afgebroken tijdens nazorg	0	0,00%	2	0,09%	0	0,00%	0	0,00%	3	0,13%
Periode "verder verblijf" liep ten einde tijdens nazorg	67	3,19%	60	2,67%	61	2,45%	66	2,63%	65	2,79%
Andere - tijdens of bij einde verder verblijf	10	0,48%	4	0,18%	5	0,20%	5	0,20%	3	0,13%
Andere	36	1,71%	30	1,34%	42	1,69%	41	1,64%	32	1,38%

* enkel gewone procedure

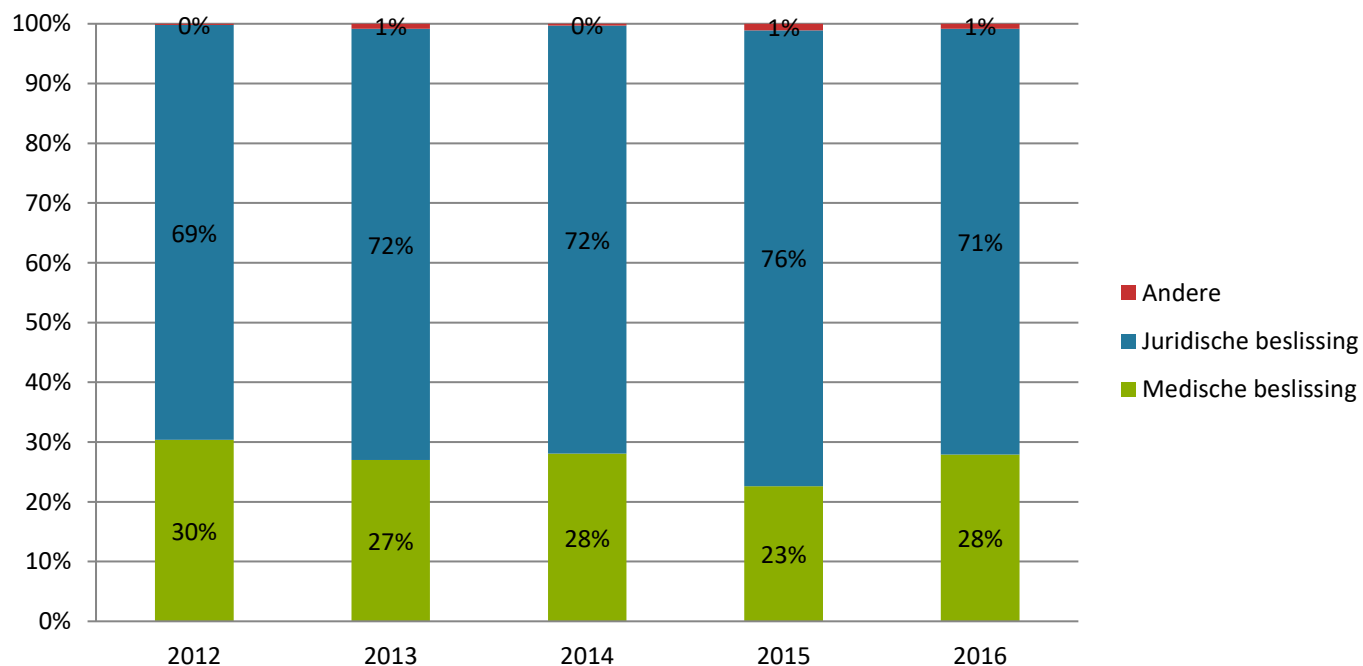
** enkel spoedprocedure

% t.o.v. totaal procedure afgerond (per jaar)

Fase einde procedure

Reden ontslag

2.7 DE LANGDURIG GEDWONGEN OPGENOMEN PATIËNTEN

Onderstaande tabellen tonen ons de hele gedwongen opgenomen populatie, dus ook de patiënten waarvan de procedure is gestart vóór het desbetreffende registratiejaar.

Tabel 24: Evolutie aantal procedures – 2012-2016

Noot: het aantal procedures dat we meetellen in onderstaande tabel is geëvolueerd over de jaren heen: voor 2009 zijn alle transfers eruit gelaten, voor 2010 de transfers waarbij de transfer in 2010 plaatsvond, en vanaf 2011 de transfers tussen Vlaamse ziekenhuizen waarbij de transfer in hetzelfde jaar als de start van de procedure plaatsvond. Enkel de groep van transfers tussen Vlaamse ziekenhuizen onderling en in hetzelfde jaar als de start van de procedure zorgen nl. voor een dubbeltelling (zie ook uitleg bij tabel 2). Als we bij alle jaren enkel deze laatste groep niet hadden meegeteld, zouden de totalen er als volgt hebben uitgezien: 2009: 4340 – 2010: 4399.

Procedure gestart in	Registratiejaar				
	2012	2013	2014	2015	2016
2016					3 397
2015				3 516	868
2014			3 453	868	249
2013		3 135	793	248	
2012	3 028	825	271		
vorige jaren	1 459	628	395	380	366
Totaal	4 487	4 588	4 912	5 012	4 880

Tabel 25 en Grafiek 21 en 22: Alle procedures 2016: situatie op 31/12/2016

Procedure gestart in	2016		2015		2014		voor 2014		
Procedure nog lopend 31/12	841	24,76%	245	28,23%	120	48,19%	262	71,58%	(1)
<i>Met spoedprocedure opgenomen, maar nog niet bevestigd</i>	37	4,40%							(2)
<i>In observatie</i>	219	26,04%							(2)
<i>Opgenomen in verder verblijf</i>	386	45,90%	89	36,33%	41	34,17%	87	33,21%	(2)
<i>In nazorg onder maatregel verder verblijf</i>	176	20,93%	118	48,16%	46	38,33%	93	35,50%	(2)
<i>Heropgenomen in verder verblijf (vanuit nazorg)</i>	23	2,73%	38	15,51%	33	27,50%	82	31,30%	(2)
Transfer	230	6,77%	31	3,57%	1	0,40%	5	1,37%	(1)
Procedure afgerond	2 326	68,47%	592	68,20%	128	51,41%	99	27,05%	(1)
<u>Reden ontslag</u>									
<i>Medische beslissing</i>	649	27,90%	276	46,62%	49	38,28%	50	50,51%	(3)
<i>Juridische beslissing</i>	1 658	71,28%	294	49,66%	77	60,16%	40	40,40%	(3)
<i>Overlijden door zelfdoding</i>	8	0,34%	1	0,17%		0,00%		0,00%	(3)
<i>Overlijden door andere oorzaak</i>	9	0,39%	5	0,84%	1	0,78%	4	4,04%	(3)
<i>Onbekend</i>	2	0,09%	16	2,70%	1	0,78%	5	5,05%	(3)
Totaal	3 397		868		249		366		

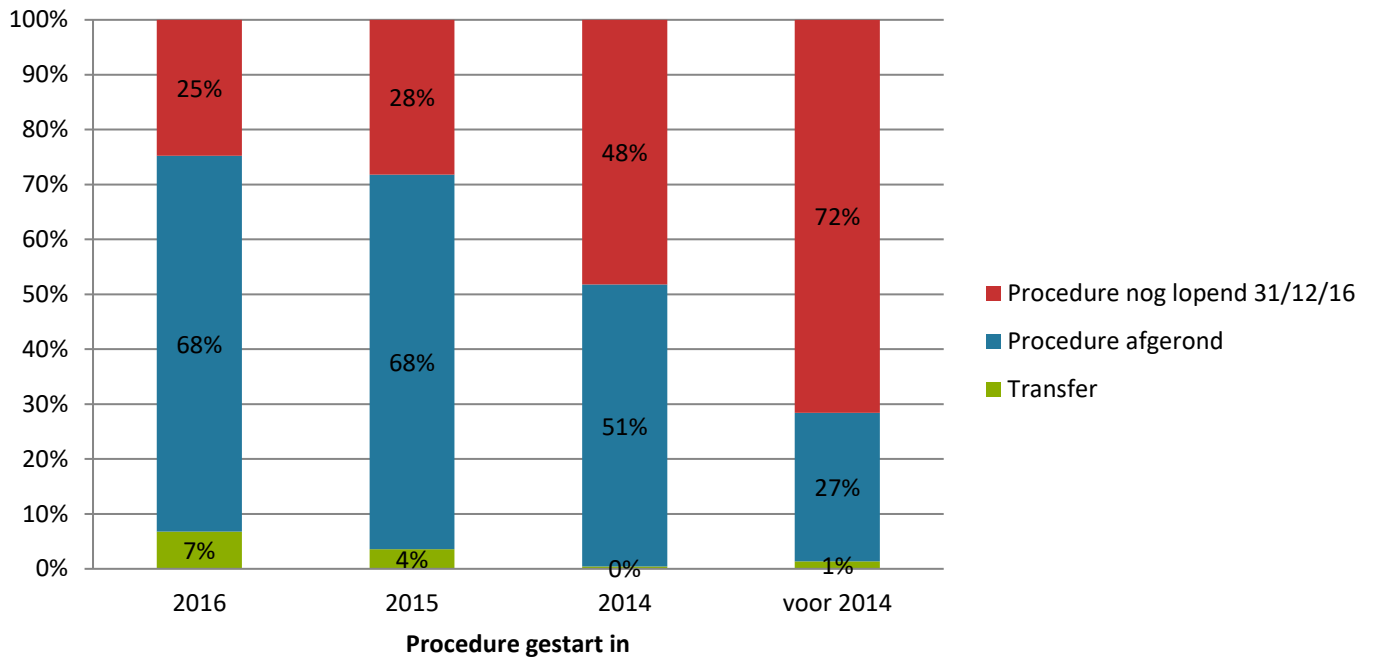
(1) % t.o.v. totaal aantal procedures (per jaar)

(2) % t.o.v. totaal procedure nog lopend (per jaar)

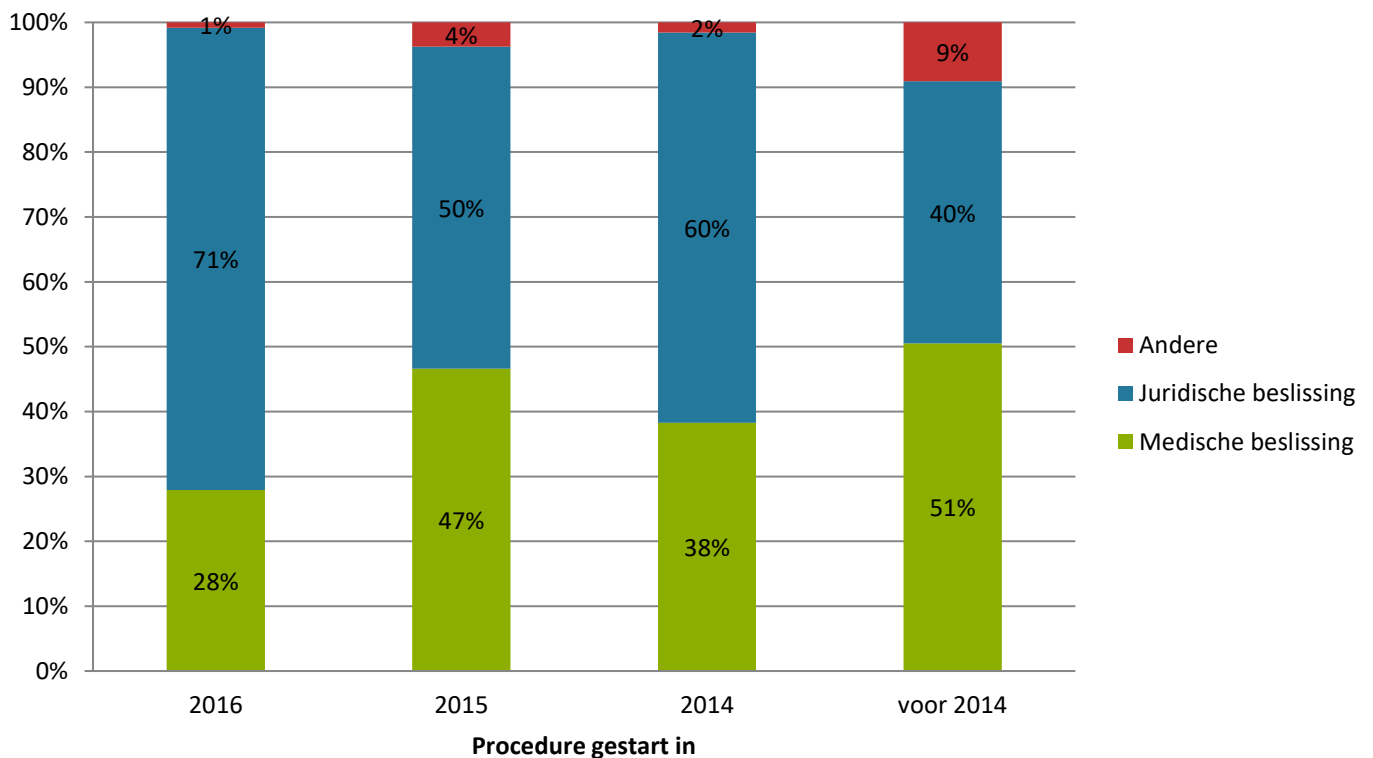
(3) % t.o.v. totaal procedure afgerond (per jaar)

Alle procedures: situatie op 31/12/16

Alle afgeronde procedures: reden ontslag

Tabel 26 en Grafiek 23: Alle procedures 2016: duur

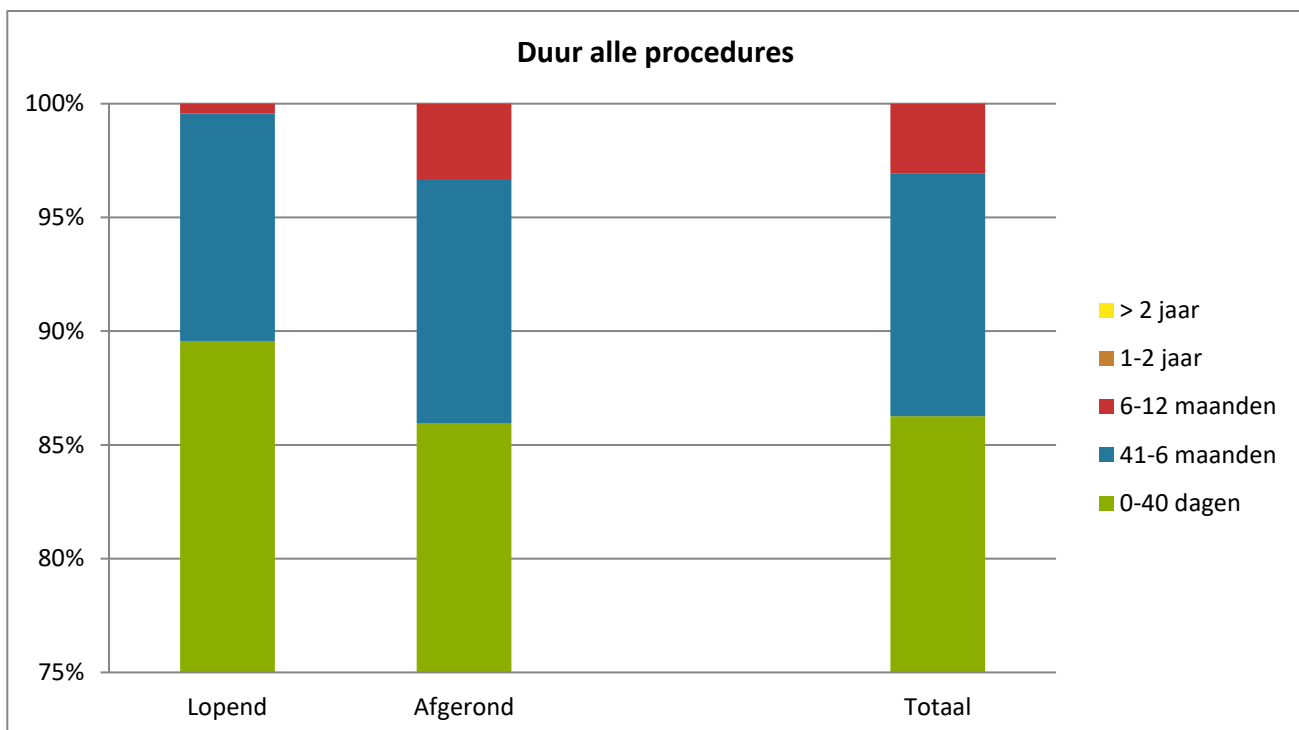
Noot: 'Duur' wordt voor afgeronde procedures opgevat als het verschil tussen de datum bij het begin van de procedure (niet de opname) en de einddatum.

Voor nog lopende procedures is de duur het verschil tussen de datum bij het begin van de procedure en 31/12/2016. Dit is in feite een 'tijdelijke' duur omdat deze procedures na 31/12/16 nog verderlopen.

Bij transfers wordt er gekeken wat de status (procedure afgerond of niet) en eventuele einddatum is in het 'volgende' ziekenhuis. In een aantal gevallen is deze vervolgsituatie niet gekend, deze worden buiten beschouwing gelaten.

Het percentage is berekend op basis van het totaal per status procedure (lopend/afgerond).

Duur	Lopende procedures		Afgeronde procedures		Totaal	
	#	%	#	%	#	%
0-40 dagen	274	17,34%	2 207	67,58%	2 481	50,84%
41-6 maanden	369	23,35%	382	11,70%	751	15,39%
6-12 maanden	295	18,67%	252	7,72%	547	11,21%
1-2 jaar	378	23,92%	350	10,72%	728	14,92%
> 2 jaar	264	16,71%	75	2,30%	339	6,95%
onbekend					34	0,70%
Totaal	1 580	100%	3 266	100%	4 880	100%

Colofon

Dit rapport is een uitgave van Departement WVG

Verantwoordelijke uitgever   Karine Moykens, secretaris-generaal

Departement WVG, Koning Albert II-laan 35, bus 31, 1030 Brussel

Depotnummer   D/2018/3241/308